הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"ו

האותיות הקדושות

ליקוטים בענייני אותיות הא״ב של תורתינו הקדושה. נוטריקונים, גימטריאות, צירופי אותיות, ר״ת וס״ת וחילופי אותיות

ממני הצב״י
רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא ס״ט
מח״ס ׳מרי״ח ניחוח׳
עפולה ה׳תשע״ד

יוצא לאור ע"י מכון 'מרי"ח ניחוח'
רח' קירשטיין 6/9 עפולה 18394
0527727591
כל הערה והארה תתקבל בברכה
וב"ה ובלי נדר יכנס למהדורא הבאה
rantorah@gmail.com

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו בדחילו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא ולעילוי שכינת עוזנו אכי״ר.

קונטרס גימטריאות נוטריקון ר״ת ס״ת ושאר דברים נחמדים מאשר נמצא בספרים הקדושים ראשונים ואחרונים, ומעט מזעיר ממה שחנן אותי האל יתברך שמו לנחת רוח יהיה זה ולרצון לפניו אכי״ר.

הקדמה זעירא מהמאסף

י׳שתבח ה׳בורא ו׳יתפאר ה׳יוצר אשר הנחילנו חמדה גנוזה ויקרה, חכמה מפוארה, ליהודים היתה אורה, אורה זו תורה, לעובדה ולשמרה. ובהקדמה אפתח בברכת התורה תחילה כדרכו של רבינו בה״ג ז״ל גדול המעלה המפורסם לש״ט ולתהלה, כן עתה בספרי הקטן הזה עט״י המדבר״ה לברך ברכת התורה מהרהור הלב ובמחשבה טהורה, זכה וברה.

ברוך אתה ה׳ אלוקינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על דברי תורה, והערב נא ה׳ אלוקינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, ברוך אתה ה׳ המלמד תורה לעמו ישראל. ברוך אתה ה׳ אלוקינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה ה׳ נותן התורה.

״כי ה׳ יתן חכמה מפיו דעת ותבונה״, ״גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך״, ״טוב אתה ומטיב למדני חוקיך״, ״תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב״, ״לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל״. (לקוח מתוך הקדמת הרי״ח הטוב בספרו ״עוד יוסף חי״). ע״כ.

גרסינן במשניות אבות (ג׳ י״ח) ר׳ אלעזר בן חסמא אומר קינין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות, תקופות וגימטריאות פרפראות לחכמה עכל״ק. ופרש״י ד״ה גימטריאות– חשבון האותיות ונוטריקון, אין מקבלים עליהם שכר כשאר הלכות, לפי שאינם אלא פרפראות כלומר ענייני חכמה כמו פטר

את הפת שלאחר המזון. נ"א פרפראות, דהיינו מידי דגריר לבא, שמביאין לפני הסעודה שום דבר שממשיך לבו של אדם לאכילה. וכן העוסק בהלוך תקופות שברקיע ולדרוש תיבות שבתורה בגימטריא הן הן ממשיכין אותו לחכמה שיש בהן חכמה גדולה עכל"ק.

ועיין בפירוש למסכת אבות ממחזור ויטרי מה שפירש בזה.

וכתב ר"ע מברטנורא: וגמטריאות – חשבון האותיות עכל"ק. ובעיקר תוי"ט (אות ס"ה) וז"ל: כמו "רדו שמה" שאמר יעקב רמז לרד"ו שנים שעבדו ישראל במצרים, וכן בזא"ת יבוא אהרן רמז לבית ראשון שיעמוד ת"י שנים. ובערוך פירש שבמקום אחד כותבין א' ובמקום מאה כותבין ק' וכו' עכל"ק. ועיין בספר "ברכת פרץ" בסופו בחלק הגימטריאות בהקדמת הספר למורנו ורבנו ר' יעקב ישראל קנייבסקי זצוק"ל שהאריך מעט במקורות עניני הגימטריאות עיי"ש.

ובספר "נפלאות מתורתך" (שמות ח"א) הביא מאמר נפלא בענין הגימטריאות וז"ל: כתב מרן החיד"א ב"שם הגדולים" מערכת ספרים עמ' ס"ט וז"ל: ראיתי לרבינו בעל הרוקח בכתב יד שמרבים לעשות רמזים וגימטריאות, וכמעט רוב דרשות חז"ל רומזים בגימטריא של הפסוקים ומעין דוגמא בפרפראות רבינו יעקב בעל הטורים, ובספר "פענח רזא" והרב המקובל עיר וקדיש מהר"ש בן אלקבץ הלוי בספר הנחמד "מנות הלוי" מביא משם רבינו מהר"א מגרמיזא בעל הרוקח בספר "שערי בינה" הרבה גימטריאות על דרך זה, ונותן לו את השבח כי משתדל לרמוז דרשות חז"ל בפסוק. וכיוצא בזה היה עושה מאריה דארעא דישראל הרב המג"ן לרמוז דרשות רז"ל בגימטריא של הפסוק, ונדפס להרב ז"ל קונטרס בזה בספר "קרבן חגיגה" אשר בלי גילוי זמן וטורח כמעט היה שורה עליו רוח חכמה לכוין דרשות רז"ל בגימטריא של הפסוק, כמו שהעיד עליו נכדו הרב המני"ח שם. והביא מספר "כנפי יונה" שאם יעלה רמז בפסוק בר"ת וס"ת וגימטריא בכוין למס' שמות הקודש ועניינים עליונים מה טוב ומה נעים. וכבר ידעת שמ"ק (שמספר קטן) הרחיקו האר"י להשתמש בו ואכמ"ל. ע"כ מתוך "שם הגדולים" עכל"ק.

ועיין ״עוד יוסף חי״ פתיחה רביעית על עניני גימטריאות ונוטריקונים ר״ת וס״ת ועוד עניינים דברים נפלאים ואמיתות ענינים וראיות מש״ס ופוסקים לזה.

ולהיות שבעת לומדי בספרים הקדושים ראשונים ואחרונים מצאתי וראיתי הרבה גימטריאות חשובות ונאות, וכן ר״ת וס״ת עם רמזים נכבדים, וכן נוטריקונים, אמרתי אל ליבי שחבל לאבד פנינים אלו אם אפשר בנקל לכותבם ולשומרם למזכרת לי ולדורות. ולכן אחזתי עט״י ואמרתי לחוקקן בקונטרס זה למען יהנו ממנו רבים. ופעמים שאביא בארוכה או בקצרה, פעמים במספר גדול פעמים במספר קטן, פעמים ממילוי אותיות, וכן ידיעות חשובות בענין זה.

ויהי רצון שיהיה לנחת רוח לפניו יתברך עולה רי״ח מ׳ניחוח (רי״ח מ׳ניחוח ר״ת רן יוסף חיים מסעוד), והכל יהיה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתא בדחילו ורחימו ורחימו בדחילו ביחודא שלים בשם כל ישראל ליחדא שם אות י״ה בו״ה לאקמא שכינתא מעפרא ולעילוי שכינת עוזנו אבי״ר.

חיזוק בענין כתיבת חידושי תורה

בהקדמת הספר חלק יעקב (נדפס בתרס״ב) לר׳ יעקב חי זריהן רב וראב״ד טבריא כתב וז״ל: אך זחלתי ואירא כי חוששני מחטאת פן לא כיוונתי אל האמת בחידושי תורה, כי ידעתי בנפשי תולעת יעקב שלא ידע לכוין אמרא, ומה מני יהלוך לעמוד בסוד קדושים לחדש חידושים, צעיר אני לימים מלהתייצב לפני מלכים מאן מלכי רבנן וכו׳, והן לא נעלם מעיני מו״ר העונש הגדול למחדש חידו״ת שאינם אמיתיים כאשר עיני צדיקים יחזו וכו׳. עד שבא לידי רבינו המאירי ז״ל במשנת המגלה פנים בתורה שלא כהלכה בספרי הבהיר למס׳ אבות שכתב דהיינו מי שמפרש טעם המצוה ואומר שזהו דוקא טעם המצוה אזי אין לו חלק לעוה״ב, כי לפעמים מתבטל הטעם וגורם לביטול המצוה, אבל אם מפרש הטעם על דרך אפשר אין בזה מכשול ח״ו וכו׳ ע״ש עכל״ק.

ועיין ב״אור החיים״ הקדוש פר׳ בחוקתי שכתב על הפסוק ״אם בחוקתי תלכו״ וכו׳ וז״ל: עוד יתבאר ע״ד אומרם ז״ל שהרשות נתונה ללומדי תורה

לפרש בה ולדרוש בכמה אורחין ושבילין, ותלמיד ותיק יחדש בדרשת הכתובים כאשר יוכל הכתוב שאת ככל אשר תשיג ידו בתורתו. ויצו ה׳ כאן באומרו ״אם בחוקתי״ שהוא התורה ״תלכו״ בפרדסה, תנאי הוא הדבר ״ואת מצותי״ וגו׳ פי׳ שלא יהיה מגלה פנים בתורה שלא כהלכה שלא לטהר את החטא, ״ועשיתם אותם״ שלא לטמא את הטהור והוא מאמרם ז״ל ״המגלה פנים בתורה שלא כהלכה אין לו חלק לעוה״ב״ עכל״ק.

כ״ד החותם
רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא ס״ט
מוצאי שבת ליל כג חשון ה׳תשע״ד
יומא דהילולא דרבנו יוסף רפאל חזן זיע״א (בעל החקרי לב).

התחלת התורה באות ב'

בספר "תפארת יהונתן" (פ' בראשית) כתב וז"ל: עוד אמרו חז"ל "והארץ היתה תוהו ובוהו" זו חורבן בית המקדש. ונראה לפרש עפ"י מה שאמרו כי היה ראוי התורה להתחיל באלף כי כך סידורן של אותיות, ויש מקום ח"ו לומר כי היה חומר קודם ובו היה האלף. ולכך לבל יטעה בזה כתבו הזקנים לתלמי המלך אלקים ברא בראשית להיות פותח באלף במלת אלקים. ובגמ' הקשה דכתיב במלאכי מעלה "אלף אלפים ישמשוניה", משמע דיש מספר. וכתיב "אין מספר לגדודיו" משמע דאין מספר. ומשני, דלאחר החורבן אינו רק אלף אלפים. וזהו פירוש המדרש דבשעת בריאה ראה הקב"ה חורבן בית המקדש ואז לא היה רק אלף אלפים ובזה מתחיל האלף על כן התחילה התורה בב'. עכל"ק.

גימטריא בהכאה

הביא בספר "אדרת אליהו" "פ' נח) שהתיבה היתה ארכה ש' ורחבה נו"ן, וקומתה למ"ד סך הכל ש"ף כמספר שם יהוי"ה בריך היא ושם "אדני" בהכאה כזה: יו"ד פעמים א', ה' פעמים ד', ו' פעמים נ', ה' פעמים יו"ד, סך הכל גימטריא "שף", ועם הכולל וד' אותיות גימטריא שכינה עכל"ק עיי"ש. (במגלה עמוקות פרשה זו).

אות תי"ו רמז לתחיה ורמז לתמות

ב"עוד יוסף חי" (פ' נח) כתב וז"ל: מצינו בפסוקי יחזקאל שאמר הקב"ה לגבריאל שיכתוב תי"ו על מצחות האנשים, ודרשו רז"ל שא"ל תכתוב תי"ו של דין על מצחות הצדיקים שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה, ולכתוב תי"ו של דם על מצחות הרשעים שישלטו בהם מלאכי חבלה. ואמרו בגמרא מאי שנא תיו תחיה תיו תמות, ומקשים א"כ יכתוב יו"ד וג"כ יהיה הרמז עד"ז יו"ד יחיה יו"ד ימות. ופרשתי בס"ד הכוונה כי אות תי"ו היא קץ האותיות שהיא אות אחרונה דאלפא ביתא ואות האחרון אין לו סעד לסעדו כיון דאין אחריו אות, ולכן מורה על מפלה שהיא מיתה בר מינן ולכך אמר תי"ו תמות. אמנם כל זה הוא באלפא ביתא דאבג"ד ששם התי"ו הוא סוף ואין אחריה אות לתמכה, אך בסדר תשר"ק יש שי"ן לתמכה, ולא עוד אלא כי באות ש' רמוז שמו של הקב"ה שהוא שם "אלקים" במילוי יודי"ן שעולה ש', ולכן יש תי"ו מורה על תחיה תי"ו תמות. ולכן התשובה מקובלת בחודש תשרי והכתיבה ג"כ שם, כי חודש

תשרי עשוי ומתוקן ע"פ תשר"ק לרמוז שאם האדם יעשה תשובה בחודש זה ינהגהו הקב"ה באות תי"ו של תשר"ק שהוא תי"ו תחיה עכל"ק.

מלא כל הארץ כבודו

ר"ת "מ'לא כ'ל ה'ארץ" מכ"ה. ואמר הרב הגאון אברהם הלוי ליפשיץ שליט"א ע"י שבאים לבית הכנסת ואומרים קדושה מבטלים את המכה ונהפך המכה לכבודו. ע"כ.

אברהם אבינו

בספר "אדרת אליהו" (פ' לך לך) הביא משם ספר "נפש יוסף" משם הרב "אספקלריא המאירה" בפרשה הזו, שאברהם במילואו עולה כמספר פסוק שמע ישראל וכו' (דברים ו', ד'), ולזה הטעם לא רצה הקב"ה שיקראו את אברהם אברם כי בזה יהיה נחסר עיי"ש עכל"ק.

שמו של האדם

ב"אדרת אליהו" (פ' לך לך) הביא משם הרב "ערבי נחל" פ' בראשית וז"ל: שכל הנמצאים הן מהטוב הן מהפכו שמם הוא חיותם, שאותיות שמם הם צנורות המשפיעים החיות להם מלמעלה. וזה שאמר הכתוב "נפש חיה היא שמו" (בראשית ב' י"ט). ואמנם מה שלפעמים ניתוסף כח באיזה מציאות ולפעמים נגרע, זה נמשך מאותיות המילוי, כי גוף אותיות שמו הוא לכדי חיות הדבר בצמצום, ואילו יפגם אות אחד יתבטל הדבר ההוא ממציאותו. אך לפעמים נמשך לכל אות מהשם מאותיות המילוי אזי נתוסף בו כח, ואם יומשך גם מילוי המילוי ניתוסף עוד יותר, ובהעדר כל המילוי אין בו רק חיותו בצמצום. ובזה פירש מאמרם ז"ל: שהעולם היה מתפשט עד בלי גבול עד שאמר לעולמו "די" וכו' (חגיגה י"ב ע"א) והוא גם כן כענין זה כי האותיות של השם, דרך משל הארץ שיש ג' אותיות בשמה, היה כל אות מקבל לתוכו המילוי, והמילויים היו מקבלים מילוי המילוי וכן יכול להיות עד בלי גבול ושיעור וסוף, ודבר זה הארץ היתה יכולה להתפשט בלי סוף, לכן אמר השם יתברך די וכו' עיין שם באורך וברוחב עכל"ק.

התורה ואותיותה

באוצר הידיעות (ח"ד פרק ע"ט) הביא דברים נפלאים על האותיות עיין שם ותהנה מאד.

נער וקרינן נערה

בבא"ח דרושים (פ' חיי שרה) הביא משם הזוהר הקדוש שהיכן דכתיב נער וקרינן נערה, עד דלא קבילת דכר היא נער ולאחר דקבילת דכר נערה עכל"ק.

צא"ן

ר"ת צ'בי א'ריה נ'שר שמדות הגבורה הקלות והריצה נמצאים אצלם (בא"ח דרושים פרשת תולדות).

עשו

בפרשת תולדות בפסוק על עשו שנאמר עליו "וישא את קולו ויבך" ר"ת גימטריא יעקב, היינו שבכייתו של עשו היתה לא מחמת שלא הוא קיבל אלא מחמת שיעקב הוא המקבל ע"כ.

יעקב

ב' פעמים יעקוב מלא וא"ו גימטריא עשו, והיינו דאמר אנכי עשו בכורך.

ממון

ר"ת מ'תרין מ'זלין נ'וצר ו'נקה, שהשפע בא משם. (עפ"י "אדרת אליהו" פ' תולדות).

סדר כתיבת הערלים

ב"אדרת אליהו" (פרשת ויצא) הביא משם המדרש בראשית רבה (ס"ג ט') וז"ל: שאל אותו הגמון לרבן גמליאל מי תופס מלכות אחריני, הביא נייר חלק נטל קולמוס, וכתב עליו "ואחרי כן יצא אחיו, וידו אוחזת בעקב עשו" עכ"ל המדרש.

והקשו המפרשים ז"ל, למה הוצרך להביא נייר ולכתוב פסוק זה, ולא אמר לו בעל פה? ופירשו ז"ל משום דהערלים הם מתחילין כתיבתן מהשמאל ולכן כתב לו בנייר ולא אמר לו על פה, כדי שזה ההגמון יקרא הפסוק

למפרע, כסדר כתיבתן וקריאתן, ויקרא הפסוק כך: "עשו בעקב אוחזת ידו", דאז פירושו שלעתיד יהיה עשו אוחז בעקב של יעקב, להיות כפוף תחתיו עכ"ד המפרשים ז"ל.

שם הוי"ה

ב"אדרת אליהו" (פ' ויצא) כתב וז"ל: ידוע שכל אות מאותיות שם "הוי"ה" ברוך הוא הוא רמז לבחינת אור נשגב, וכל אור מלביש לאור הגדול ממנו, דהיינו בחינת ה"א ראשונה מלבשת לבחינת יו"ד, ובחינת הוא"ו מלבשת לבחינת הה"א ראשונה, ובחינת ה"א אחרונה מלבשת לבחינת הוא"ו כולם אורות נשגבים ומלבישים זה לזה. והנה הגם שמצד מעלה היו"ד קודם ה"א ראשונה, וה"א ראשונה קודם הוא"ו, אבל מצד התחתונים הוא נראה להפך, שה"א אחרונה נראית קודם הוא"ו, והוא"ו קודם ה"א ראשונה, וכן על זה הדרך וכו' עכל"ק.

נוטריקון ור"ת

בליקוטי מהרי"ל כתב שאמר שנוטריקו"ן– היינו דמחלקים אותיות התיבה לכמה תיבות על דרך "יר"ט הדרך לנגדי" דרשינן י'ראה ר'אתה נט'תה וכה"ג. אבל ר"ת– כל שעושים מהכמה אותיות תיבה אחת ע"ד י'שמחו ה'שמים ו'תגל ה'ארץ ר"ת שם בן ארבע עכל"ק.

ואתחנן

ואתחנ"ן עולה בגימטריא תקט"ו, שכידוע משה התפלל תקט"ו תפילות שיזכה להיכנס לארץ. והטעם שהתפלל מנין זה, שכך מתפללים המלאכים בכל יום תקט"ו תפילות וזה רמוז בפסוק "ורגליהם רגל ישרה" "ישרה" בגימטריא תקט"ו (ילקוט ראובני). (רק שמשה לא התפלל את כולם באותו יום כמבואר ב..)

נ"ר

ב' פעמים נר עולה בגימטריא "חנון המרבה לסלוח", כי בהדלקת נרות שבת יהיה תקון לחטא חוה ונסלח החטא. וכידוע במדרש: בליל שבת מניחים המלאכים ידיהם על ראש האדם ואומרים "וסר עוונך וחטאתך תכופר" (בא"ח הלכות שנה ב' פרשת נח). ועוד יש להוסיף שב' פעמים נ"ר גימטריא "פרו ורבו" ולכן לוקחים את החתן בחתונה בעת שמובילים אותו

לחופה עם ב׳ נרות (כך ראיתי בשו״ע ״שערי צדק״). ועפ״י זה אפשר להוסיף שע״י הדלקת נרות שבת יזכו לבנים צדיקים אכי״ר.

נח״ל

ב״עוד יוסף חי״ (פ׳ וישלח) כתב: ידוע שיש שם הנקרא נחל, שהוא ר״ת נ׳וצר ח׳סד ל׳אלפים והוא מועיל ג״כ לשמירת האדם בדרך מן האויבים. ובזה פרשתי בס״ד ״מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש״, פירוש שואב ושותה כח ושפע מן השם הנקרא נחל בהיותו בדרך על כן ירים ראש על האויבים שבאים נגדו עכל״ק.

אבא

אב״א נוטריקון של ״א׳לקי א׳בטח ב׳ו״ ע״כ.

יעקב אבינו

ב״אדרת אליהו״ (פ׳ וישלח) כתב על הפסוק ״לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך״ וז״ל: יובן בס״ד לרמוז בשם זה שקראו ישראל, שהנה הוסיף לו בזה ג׳ פעמים על מספר שם יעקב, והוא שכנגד היו״ד בשם יעקב נתן לו אות למ״ד בשם ישראל, והוא ג׳ פעמים כנגד יו״ד. גם כנגד העין דיעקב נתן לו אות רי״ש ויו״ד דישראל שהם ג׳ פעמים נגד העי״ן. גם כנגד הקו״ף דיעקב נתן לו אות השי״ן דשם ישראל שהוא ג׳ פעמים כנגד הקו״ף. נשאר ביעקב אות בי״ת, והיה צריך ליתן לו כנגדה אות וא״ו, ונתן לו תחת הוא״ו אל״ף שהוא רמז לאחדות. גם נתן לו זה, כדי שיתחבר האל״ף עם הבי״ת ויהיה אותיות א״ב לרמוז כי עד יעקב נקראים אבות, אבל מן יעקב ואילך אין נקראים אבות. וכמו שאמרו רז״ל אין קורין לאבות אלא לשלשה (ברכות ט״ז ע״ב). ולכן תמצא שתיבת ״אב״ גימטריא שלשה לרמוז שאין קורין אבות אלא לשלשה עכל״ק.

יעקב וישראל

ב״אדרת אליהו״ (פ׳ וישלח) כתב וז״ל: יובן בס״ד לרמוז דמאותיות שם ״ישראל״ ו״יעקב״ יהיה מהם אותיות ישע אלי קרב. גם יהיה אותיות אשרק עלי יב, והוא על דרך שאמר הפסוק ״אשרקה להם ואקבצם״ (ישעיה י׳ ח׳), שהקב״ה יקבץ כל שבטי י״ה שם י״ב שבטים עכל״ק.

אותיות התורה הקדושה

הראני ידידי ר׳ שאול פרץ הי״ו (עפולה) מה שהעתיק מספר ״עטרת פז״ להרה״ג זי״ע משה רפאל אלבז זי״ע וז״ל: הדבר אשר העירני לחבר הקונטרס הלז, הוא למען דעת מעט מזער מסתרי תורתינו שהקדושה דכולא בה, תורה חתומה, ובה נבראו שמים וארץ וכל צבאם ברוחו שמים שפרה ואת הארץ כי נעמה.

והכל על ידי צירוף ז״ך אותיותיה הנעימים, כמו מה שאמרו בספר היצירה ״שקלן צרפן והמירן וצר את כל היצור מאדם ועד בהמה״.

ופי׳ שקלן הוא כי ז״ך אותיות התורה הם חלוקים לארבע יסודות רוחניים אש רוח מים עפר, וכל הקודם בסדרים אלו הוא חזק מחבירו כ״ח מדרגות, כגון אות א׳ היא אש חזקה, ואות ה׳ גם היא אש אלא שפחותה ממנה כ״ח מדרגות וכן כולם.

המשל, אברהם, אות א׳ היא מעלה אחת מיסוד האש, ואות ב׳ היא מעלה אחת מיסוד עפר, ואות ר׳ היא מעלה אחת חמישית מיסוד המים, ואות ה׳ היא מעלה אחת שנית מיסוד האש, ואות ם׳ היא מעלה שישית מיסוד המים. נמצא שיסוד האש גובר בו על שאר יסודות וזהו משקל שם אברהם והכל מגזרת עירין פתגמא.

ופי׳ צרפן הוא צירוף כל האותיות ברל״א שערים, א׳ עם כולם וכולם עם א׳, ב׳ עם כולם וכולם עם ב׳, כגון א״ל ב״ם או א״ת ב״ש ויצג לך תעלומות חכמה.

ופי׳ המירן, הוא חילוף אלפא ביתא באלפא ביתא אחרת, כגון י–ה–ו–ה בחילוף א״ת ב״ש הוא מצפ״ץ, ובזה כי כל התורה שמותיו של הקב״ה, כי כאשר תחקור על כל תיבה ותחליף כל אות ממנה באלפא ביתא אחרת תמצא שהוא שם משמותיו יתברך, היכל ה׳ המה.

וסדר האותיות לפי היסודות הם:

אש– א׳ ה׳ ט׳ מ׳ פ׳ ש׳ ן׳.

עפר – ב׳ ו׳ י׳ נ׳ צ׳ ת׳ ף׳

רוח – ג׳ ז׳ כ׳ ס׳ ק׳ ר׳ ץ׳

מים – ד׳ ח׳ ל׳ ע׳ ר׳ ם׳

ולקמן בדף י״ב כתב:

ולמען תבין חזרת הגלגל שאני אומרים, כתיב ״רודף צדקה ימצא צדקה״ והקשו חז״ל משום דרודף צדקה ימצא צדקה, ולפי דרכינו הוא פשוט, כי ידוע מצות הצדקה אין שום עבירה מכבה אותה מפני שהיא יחוד קבה״ו,

והנה אותיות צדקה הם בחילוף א״ת ב״ש גם כן צדקה בחזרת הגלגל פנים ואחור על דרך ״וצדקתו עומדת לעד״ כזה:

צדקה

הקדצ

לימד שאין עברה מכבה אותה, וזהו ״רודף צדקה ימצא צדקה״. וזהו ג״כ לדעתי מ״ש חז״ל ״צדקה שמהפכת מידת הדין למידת הרחמים״ כי ידוע כי כל חילוף א״ת ב״ש הוא מצד הדין וגדולה צדקה שאפילו היפוך שלה שהוא מא״ת ב״ש, כי יוצא חילופה הפוך כמו שתראה בצורה הנ״ל יוצא לנו ג״כ צדקה שהיא מידת הרחמים ודו״ק עכל״ק.

זקנים

בספר ״דרך שיחה״ (פ׳ וישב) על הפסוק ״כי בן זקונים הוא לו״ (ל״ז ג׳) הביא מבעל הטורים שכתב ש״זקנים״ נוטריקון ז׳רעים ק׳דשים נ׳שים י׳שועות (נזיקין) מ׳ועד. וכתב ב״דרך שיחה״ וז״ל: ומה שחסר סדר ״טהרות״ אמר הרב (הגר״ח קנייבסקי) כי היה זמן שנמנו סדרי טהרות וקדשים כאחד, שהרי קדשים צריכים לאכלם בטהרה, רק כאשר התרחבו הדברים והדינים בברייתות חילקום לשני סדרים, ולכן אפשר לכוללם בחדא עכל״ק.

תשובה

שורש לשון תשובה הוא ״שוב״, ו״שוב״ בגימטריא ״אלעזר״, והיינו שבכוחו של מי שנקרא אלעזר לשוב בתשובה ולעורר עצמו לאהבת ה׳. (ד״ע).

פרעה

שורש מילת פרעה הוא פרע, ועיין ב״אבן עזרא״ על משלי (ח׳ ל״ג) שפרע מצינו על נסיגת אחור כמו למפרע בדברי רז״ל ע״כ.

כנע״ן

ב״עוד יוסף חי״ (פ׳ וישב) כתב וז״ל: ידוע מה שכתבו גורי האר״י ז״ל כי ח׳סד ג׳בורה ת׳פארת נרמזו בפסוק ״כנור נעים עם נבל״, והמקובלים כשקורין פסוק זה בזמירות של התפלה מכוונים בו על חג״ת, והיינו כנור תפארת, נעים חסד, עם נבל גבורה, והיא ר״ת כנע״ן שהם אותיות ״כ׳נור

נעים עם נ׳בל״ כנזכר בסידורים. ולכן ארץ שבעה עממין כולה מכונית בארץ כנען, לרמוז שניתנה לאבות שהם אחוזים בחג״ת הרמוזים בר״ת ״כנור נעים עם נבל שהם ר״ת כנע״ן וכו׳ עכל״ק.

נס חנוכה

בחנוכה נוהגים להדליק בשמן זית. ושמעתי טעם נפלא מה בא לרמז הענין של השמן זית בהדלקת נרות חנוכה, שכן שמן בתרגום הוא ״משח״ שהיא נוטריקון של מ׳ילה ש׳בת ח׳ודש, ששלושת אלו רצוהיוונים לבטל מעם ישראל ע״כ (מר׳ חיים בלילטי שליט״א מעפולה).

צדיק

צדי״ק הוא נוטריקון של צ׳פון ד׳רום י׳מה ק׳דמה, והיינו שרק אדם שמשפיע לכל צדדיו ארבע רוחות הוא זה הנקרא צדיק (שמעתי מפי דודת נות ביתי שולמית עצמי תחי׳).

חנוכה

היוונים רצו לבטל מעם ישראל שלושה דברים שבת חודש מילה, ורמז לזה ״שמ״ו אותם אותות״ שמ״ו ר״ת ש׳בת מ׳ילה ו׳חודש, שבת– ״אות היא ביני וביניכם לדורותיכם״. מילה– ״ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית״ וכו׳. וחודש– ״והיו לאותות ולמועדים״. ועל מסירות נפשם של בני חשמונאי לקיום חוט משולש הנ״ל, זכי לניצחון מזהיר על אויביהם (מדברי הגר״ע יוסף שליט״א בדרשה בישיבת חזון עובדיה).

חשמונאי

דרושי רשומות אמרו ״חשמונאי״ ר״ת ח׳ודש ש׳בת מ׳ילה ו׳מקיימיהם נ׳צחו א׳ת י׳ונים (מדרשה של הגר״ע יוסף שליט״א בישיבת חזון עובדיה).

יתום

יתום נוטריקון של י׳פה ת׳ואר ו׳יפה מ׳ראה, ולשון זו נאמרה גם על רחל וגם על יוסף הצדיק י׳פה ת׳ואר ו׳יפה מ׳ראה. וליוסף מובן, מכיוון שהיה יתום, אבל רחל איני יודע אם היתה יתומה מאמה.

עקב

"עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חוקותי ותורתי". עק"ב נוטריקון ק'דש ע'צמך ב'מותר, והיינו ע"י שאברהם קידש עצמו במותר לו זכה לקיים את כל התורה כולה אפי' מצות דרבנן. וכן "וידו אוחזת בעקב עשו", עשו הוא היצה"ר (לקוטי תורה להאריז"ל פ' שמות), שאם אוחז ביצה"ר שלא יסיתהו, והיינו שמקדש עצמו במותר לו, ע"י זה יכול להנצל מהסתת היצר הרע (שפת אמת ברעזאן פ' עקב).

יוסף הצדיק

אותיות מילוי השם יוסף הם עולים צ"א כמנין חיבור הוי"ה – אדנ"י. והיינו כך, יו"ד וי"ו סמ"ך פ"ה, המילוי גימטריא הוי"ה אדנ"י ("אדרת אליהו" פ' ויגש).

ה'נותן א'מרי ש'פר

בספר "אדרת אליהו" (פ' ויחי) כתב שה'נותן א'מרי ש'פר ר"ת אשה, רמז שהתלמיד חכם נקרא אשה ע"כ.

מילוי אותיות

כתב בבא"ח דרושים (פ' שמות) וז"ל: ידוע דכל אות במלואה נקראת בית. עכל"ק.

חשבון הגימטריא

ב"אדרת אליהו" (פ' שמות) הביא וז"ל: הנה "קן צפור" עולה תקכ"ו. והרב זלה"ה (הכוונה על ר' שמשון מאוסטרפולי) חשיב לה תקל"ו ואולי שחשב תיבת "ציפור" ביו"ד כאשר יוצאה בפה כי החיריק הוא במקום יו"ד, ולפעמים יחשב כך בגימטריאות כנודע עכל"ק.

תהלים

תהלי"ם נוטריקון ת'יקון ה'ברית ל'ומר י'וד מ'זמורים. (א"ה הכוונה לתיקון הכללי למוהר"ן מברסלב זיע"א).

תהלים עולה בגימטריא 485 ומבטל את קליפת הניאוף שגם שמה עולה בגימטריא 485 (א"ה לילית זהו שמה ועולה 485 עם הכולל), וטוב לכוון לזאת בשעה שקורא תהלים. ועיין עוד בהקדמת תיקון הכללי לר"נ מברסלב זיע"א.

והעשרה מזמורים הם: ט"ז ל"ב מ"א מ"ב נ"ט ע"ז צ' ק"ה קל"ז ק"נ עכ"ל.

כח הקליפה מהקדושה

ב"עוד יוסף חי" (פ' וארא) כתב וז"ל: ידוע שבכל קליפה יש חלק טוב שהיא ניזונית ממנו, ולכן יש בשמה אותיות שהם מורים על הרע שבה, שבהם היא מזקת ואלו האותיות הם חרב וכלי זין שלה וכו' עיי"ש עכל"ק.

אמת

שמעתי מאחד מאנשי עפולה איני זוכר מה שמו, שאמ"ת היא נוטריקון של א'דם מ'תי ת'שוב. ולמפרע, ת'אמר מ'חר א'שוב. ושוב ביושר הוא א'ולי מ'חר ת'מות. ולכן על האדם לשוב מיד בתשובה ולא יחכה ליום המחר.

חסד

בבא"ח דרושים (פ' יתרו) כתב משם ספר "ארץ החיים" (על התהלים מזמור י') שכתב: כשחוטאין ואין עושין חסד למטה מסתלק היו"ד של גימ"ל (ג) למעלה ונעשה וי ע"כ.

דוד המלך משיח צדקנו ערב של ישראל

ב"אדרת אליהו" (הפטרת יתרו) כתב וז"ל: ידוע מה שכתב הרב מורנו הרב שמשון מאוסטרופולי זיע"א ב"דן ידין" על פסוק "ערב עבדך לטוב", (תהלים קי"ט, קכ"ב).כי הנה דוד המלך ע"ה יעלה מספרו "ער"ב" כזה: ד' דדוד, הכפל של ד' הוא ח', והנה ח' פעמים ח' גימטריא ס"ד. וכן ו' דדוד הכפל שלו הוא י"ב, והנה י"ב פעמים י"ב גימטריא קמ"ד. וכן ד' אחרונה דדוד גם כן הכפל שלו הוא ח', והנה ח' פעמים ח' גימטריא ס"ד, סך הכל מספר ער"ב, עכ"ד זלה"ה עיי"ש.

ת"ת כנגד כולם

"בעוד יוסף חי" (פ' יתרו) כתב בשם המקובלים וז"ל: כל מצוה שורשה פתוח ותלוי באות אחת מן הכ"ב אותיות התורה, ומצות ת"ת היא תלויה באות ל' שהוא לשון לימוד, ולכן אות ל' הוא עליון על כל האותיות, דארז"ל ות"ת כנגד כולם.

ואות ל' חלוקה לשלוש, וכל חלוקה היא צורת אות ו'. והרמז בזה שתורה שבע"פ שהוא ו' סדרים נשלם ע"י שלשה, ע"י רבו חבירו ותלמידו, ע"כ. (בשינוי מעט).

ארבעה אותיות שצריכים תיקון

כתב "בעוד יוסף חי" (פ' תרומה) וז"ל: ידוע שיש ארבעה אותיות שצריכים תיקון ומתקונם תצמח גאולתינו. והם, האחת היא אות מ"ם של למרבה (א"ה כתוב כך לסרבה), שיפתחנה הקב"ה לעתיד באלכסון ותהיה שני דלתי"ן כנגד ב' דלתי"ן של דוד, וכמ"ש הרב הרנ"ש (ר' נתן שפירא) ז"ל בספרו "טוב הארץ" על פסוק "לשקוד על דלתותי יום יום". והב' היא אות קו"ף של "קנה" שיקצץ רגלו ויהיה צורת ה' שבזה יהיה מן קנה אותיות הנה, ויתקיים "ראשון לציון הנה הנם" וכמ"ש בזוה"ק. והג' היא אות ד' של שם שד"י ושם אדנ"י שנפגמו בחטא חוה ונשאר ש"י (משד"י) ואנ"י (מאדנ"י) בסוד "הנחש השיאני" שהוא אותיות ש"י משם שד"י ואנ"י משם אדנ"י, שיתוקן אות ד' כאן וכאן וישתלם שם שד"י ושם אדנ"י. והד' היא אות ש' של "שם רשעים" שהוא מצד הקדושה שרומזת לשם אלוקים דיודי"ן שעולה ש', שיונקים ממנה עתה הקליפות ולעתיד תסתלק מהם, וכמ"ש הרב "שם שמואל" ז"ל. נמצא ארבע אותיות צריכין תיקון והם אותיות מקדש, ובגמר תיקונם תהיה הגאולה שהה תהיה השראת שכינה בישראל בשלימות שיהיו כולם היכל ה' וכו' עכל"ק.

דברי תורה על השולחן

ב"עוד יוסף חי" (פ' תרומה בסופה) כתב וז"ל: אם תסיר אות ל' מן אותיות שלחן ישאר אותיות נחש למפרע. לרמוז שאם לא ילמוד האדם תורה על השולחן שולט בו כח הנחש ב"מ, ועל ידי לימוד התורה הרמוז באות ל' יסתלק כח הנחש, וישתלם ויהיה צירוף שלחן וכו'. ג"כ ילמוד על השולחן דברי סוד שנקראים פנים, מלבד לימוד הנגלה. לכן נוהגים חסידים ואנשי מעשה אפילו בלילות הקיץ, ואפילו בעת שהם נחפזים בעבור איזה עסק, ללמוד על השולחן פתיחת אליהו הנביא זכור לטוב.

ועוד הביא שם בשם הרש"ש וז"ל: גם נודע כי בזמן שבהמ"ק קיים היה לנו שתי מזבחות שהם הפנימי להקריב קטורת והחיצון לקרבנות עולות ותמידין ומוספין. ולכן הורה לנו רבינו הרש"ש ז"ל שכל אדם יהיה נזהר ללמוד על שלחנו בתוך הסעודה פרשת הקטורת ופרק איזהו מקומן, שהוא במקום שני מזבחות הנזכרים וכו' עכל"ק.

חמו"ר

בזוה"ק כתב שהוא נוטריקון של ח'כם מ'ופלא ו'רב ר'בנן.

מלאכה בכפים

בבא"ח דרושים (פ' ויקהל) כתב וז"ל: ידוע שהמלאכה של חול תתיחס לכפים, כמו שנאמר (משלי ל"א י"ג) "ותעש בחפץ כפיה". ואמרתי טעם, במילוי אותיות "כפיה" כזה כ"ף פ"ה יו"ד ה"א עולה מספר מלאכה, ולכך יחס הכתוב את המלאכה לכפים וכו' עכל"ק עיי"ש.

תבלין ושמו שבת

בבא"ח דרושים (פ' ויקהל) הביא את המעשה עם הקיסר ור' יהושע בן חנניא (גמ' שבת קי"ט) עיי"ש בגמ'. וכתב שמילת שבת במילוי כזה שי"ן בי"ת תי"ו מספרם תפ"ו ועם הכולל ושש אותיות (היינו שש אותיות המילוי) מספרם תבלין, ולכן יש תבלין ושמו שבת. עיי"ש כי כתבתי בקיצור.

רשעים

בבא"ח דרושים (פר' ויקהל) כתב וז"ל: "צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר", והיינו דמילוי רשעים רי"ש שי"ן עי"ן יו"ד מ"ם הוא מספר ת"ף כמנין פלונית (א"ה היא לילי"ת). נמצא פלונית היא בטן רשעים, כי מילוי של האות הוא בטן שלו, וכיון שאוכל לשובע נפשו, אין לפלונית מזון והנאה במה ששייך לנפש עכל"ק.

אות ה"א רמז לעם ה'

"בעוד יוסף חי" (פרשת ויקהל) הביא משם האותיות דרבי עקיבה וז"ל: אין ה"א אלא שמו של הקב"ה המפורש שבו נברא העולם וכו'... ומה נשתנה מכל האותיות, מפני שכל האותיות כשהאדם מוציאן מפיו הוא מרגיש בהם בשפתיו ובלשונו ומוציא טיפת רוק מפיו, אבל אות ה"א אינו מקבל טומאה מפני כשהאדם מוציאו מפיו אינו מרגיש בו לא בשפתיו ולא בלשונו, ואין מוציא בה רוק מפיו, לכן כל שמות המפורשות אינם נכתבות אלא בה"א עכל"ק.

רמזים במילת שבת

כתב בספר "עוד יוסף חי" (פ' ויקהל) וז"ל: יש שלשה מיני רשיות לאדם בשבת, וכולם רמוזים באות ש' דשבת, הא' הוא החדר והבית שהאדם דר שם אוכל ושותה בו ושוכב בו. והב' הוא החצר שהבית פתוח אליו,

שעושה ג״כ בו תשמיש גלוי, אך אינו עושה כל מיני תשמיש שעושה בחדרו וביתו. והג׳ הם המבואות ורחובות העיר והשווקים שהאדם מתהלך בהם בשביל עסקיו, אך אין משתמש בהם תשמיש שמשתמש בחצר, מפני מראית העין ששם נמצאים אנשים רבים, ואין המקום שמור. ושלשה מקומות אלו נרמזו באות ש׳ של שבת שהיא חלוקה לשלשה ווין אך היא גוף אחד.

ועוד יש שני אלפים אמה שהם תחום שבת שיוכל ללכת בהם בשבת ואלו נרמזים באות ב׳ דשבת, שאם תחלק מספר שלה לשנים עולה שני אותיות א׳. וידוע מ״ש רבינו האר״י ז״ל דמספר האלפים לא יש באלפ״א בית״א אך הוא נרמז באות א׳ שמספרו אחד שהוא מכלל האחדים, אך נקרא אלף דמשמעות שלו אלפים. וכן כאן אות ב׳ דשבת נחלקת לשתי אותיות אלף אלף, הרי כאן שני אלפים כנגד תחום שבת. ובאות ת׳ של שבת נרמז רשות אחרת שהיא כרמלית, דאסורה מדרבנן, כי המדבר וכיוצא בו נקרא כרמלית, וסוף שמה של כרמלית היא אות ת׳, שהוא סוף אותיות שבת. ונשאר עוד רשות אחרת שהיא רשות הרבים שאיסורו מן התורה, ושיעור שלו דנאסר מן התורה הוא שיהיה רחבו ששה עשר אמה, וחסר מן י״ו אין זה רה״ר האסור מן התורה, אלא היא ככרמלית דאיסורו הוא מדרבנן, וזה נרמז בקמץ אשר תחת אות ב׳ דשבָּת (כזה: ָ) כי הקמץ היא צורת י״ו כנודע עכל״ק.

גאון

גאו״ן נוטריקון ג׳דול א׳תה ו׳עושה נ׳פלאות.

אמת

בספר ״אורחות צדיקים״ (שער האמת) כתב וז״ל: יש להודיעך שהקב״ה אלקים אמת כי תמצא כ״א פעמים אהי״ה שהוא בגימטריא אמת, וגם כן אהי״ה בגימטריא כ״א וחותמו של הקב״ה אמת, כמבואר במסכת שבת (נ״ה ע״א) ונאמר בתהלים (ק״א ז׳) ״דובר שקרים לא יכון לנגד עיני״, וכשאדם עוסק בשקר, אז אין השקר דבק לאמת. וכשיש אמת, כביכול מכון שבתו משמים כנגד בני אדם, כי כשיש אמת בבני אדם אז מודים שעשה שמים וארץ והים וכל אשר בם, וזהו שנאמר עושה שמים וארץ את הים ואת כל אשר בם״ וסמוך אליו נאמר ״השומר אמת לעולם״ עכל״ק (הובא בגנזי מלך פ׳ פקודי תשס״ה).

מזמור קמ"ו בתהלים

כתב הרוקח שבמזמור קמ"ו בתהלים הוזכר ט' פעמים שם ה' כנגד ט' מלכים שמלכו בעולם כולו (כמבואר בפרד"א פ"י) והקב"ה מלך על כולם, ולכן סיים המזמור "ימלוך ה' לעולם" ע"כ (הובא בגנזי מלך פקודי תשס"ה).

קדוש וקדש

ברבנו בחיי (פ' שמיני) כתב וז"ל: קדוש בלשוננו הוא מי שהוא מיוחד ונבדל בעבודת הש"י. והמיוחד למעשה הזנות יקרא קדש בחסרון וא"ו, כי הוא"ו היא מאותיות השם הקדוש ולכן נחסרה הוא"ו משמו כי אין קדושה במקום טומאה. ובזה תוכל להבין כח לשוננו הקדוש כי במעט שינוי לשון שיש בין תיבה לתיבה תלויים כמה הרי הרים. עכל"ק.

דגש ורפה

ב"רבנו בחיי" (פר' שמיני) כתב וז"ל: וצריך שתתעורר כי לא מצינו מלת אביר בהקב"ה בדגש כי אם ברפה. והכוונה מדת רחמים. וזהו (בראשית מ"ט) "מידי אביר יעקב", (תהלים קל"ב) "נדר לאביר יעקב", ובתפילת "עננו אביר יעקב", והוא כוחו של יעקב. אבל בכוחו של מלכות ארם הזכיר "אביריך" בדגש, גם בדואג האדומי תמצא "אביר" בדגש הוא שכתוב (שמואל א' כ"א) "ושמו דואג האדומי אביר הרועים אשר לשאול" עכל"ק. ומה שכתב שלא מצינו באביר דגש כי אם רפה הכוונה שהבי"ת של אביר רפויה ולא דגושה.

ולמדנו מדבריו שדגש יורה על מידת הדין והרפוי יורה על מדת הרחמים. ע"כ.

אשה כי תזריע"ע

תזריע"ע נוטריקון ת'למידים ז'כרים ר'בנים י'שרים ע'נוותנים, היינו שאשה ששומרת טהרה תזכה לכל הנ"ל (ר' כתר שלום שליט"א מעפולה).

מצורע"ע

עלה בדעתי לפרש שאותיות מ"צ של מצורע ואות ע' של מצורע מתחלפות מ"צ בא"ת ב"ש זה י"ה ואות ע' באחה"ע זה אל"ף (א'), וא"כ מצורע בחילוף אותיות אלו הוא יוהרא, והיינו שמחמת הגאוה של אותו

אדם שהיה יהיר הגיע לידו צרעת, שידוע שנוטריקון של מצורע הוא מוציא שם רע, והכוונה דכל מה שהוציא שם רע על חבירו הוא מחמת היוהרא שיש בו ומתגאה על חבירו לכן קיבל צרעת. ואם אותו מצורע ישוב בתשובה ויתקן את היוהרא שבו ויוציא את האות ר׳ ממילת יוהרא ונחליף את א׳ של יוהרא באחה״ע באות ה׳ אז יהיה בו שם הוי״ה. ואות ר׳ שהוצאנו בגימטריא בריבועו אלהים היינו כזה א, אל, אלה, אלהי, אלהים, שרומזת על הדינים, שאותו אדם מחמת שהגביר את היוהרא שבו הגביר עליו את הדינים, אבל אם שב בתשובה על היוהרא ממילא מסיר מעליו את הדינים שרמוזים לשם אלהים וניתן בו שם הויה שרומז על הרחמים ע״כ.

צבי

צב״י נוטריקון צדיק באמונתו יחיה. (שמעתי מיצחק עמרן מעפולה שאמר לו אביו).

או״י ו״י

א׳למנה ו׳גר י׳הרוגו ו׳יתומים י׳רצחו ר״ת או״י ו״י שהם נוטריקון א׳ברהם וי׳צחק וי׳עקב.

בן נון יהושע

״ויקרא משה להושע ב׳ן נ׳ון י׳הושע״ (פר׳ שלח) – ר״ת ב׳ן נ׳ון י׳הושע בנ״י, ירמוז שכל המלמד בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.

רב״י

ידוע מאמר רז״ל ״כל רב מבדל כל רבי מארץ ישראל וכל רבה משאר ארצות״ (מקורו בזוהר וכבר הבאנו במקום אחר) ואמר לי הבחור רפאל אדרי נ״י (מעפולה) בשם רבי דוד אסייג (ממגדל העמק) שכאשר אדם יורד מארץ ישראל נחסר ממנו אותו אות יו״ד של רבי ויורד ממדרגת רבי לרב והראיה ממה שכתוב אצל אחי יוסף ״וירדו אחי יוסף עשרה״, היינו שכאשר ירדו מארץ ישראל נחסרו עשרה, מתואר רבי ירדו לרב ע״כ. ואני אמרתי לו שיש גם להביא שכאשר אדם עולה לארץ ישראל ואפילו לא הגיע עדיין לארץ ישראל עולה לתואר ״רבי״ ממה שכתוב בפרשת שלח אצל המרגלים ״וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה׳ כלם אנשים

ר׳אשי ב׳ני י׳שראל המה״ ר׳אשי ב׳ני י׳שראל ר״ת רב״י, להורות שאפילו לא הגיעו לארץ ישראל אלא רק היה בכוונתם לעלות עלו למדריגת רב״י. ע״כ.

ס׳ ע׳ פ׳ צ׳ ק׳ ר׳ ש׳ ת׳

בהמלצה לספר ״בריתי שלום״ מהרב מאיר מאזוז שליט״א כתב רמז באותיות אלו וז״ל: ואתנה סימנא סמ״ך עי״ן פ״ה צד״י קו״ף – ס׳גור ע׳ינים פ׳ה (תהיה) צ׳דיק ק׳דוש, ובזה תנצל מן רש״ת היצר הרע עכל״ק.

אמ״ן

הובא בשם מרן הרב עובדיה יוסף [שליט״א] זצוק״ל, שיש ג׳ מצות שהאשה חייבת בהם שכולם מטעם ״שאף הם היו באותו הנס״: א) מצוות ארבע כוסות. 2) מצוות מגילה ג) מצוות נרות חנוכה. וזה שרמז בפסוק ״ואמרה האשה אמן אמן״. היינו מתי האשה עונה אמן, כשהיא חייבת באלו הברכות והמצוות באמן, והוא ר״ת אמ״ן א׳רבע כוסות, מ׳גילה, נ׳ר ח׳נוכה (הובא בנפלאות מתורתך).

תפלה

נוטריקון של ת׳רופות פ׳לא ל׳יהודי ה׳מאמין ע״כ (מפי משה לוי הי״ו מעפולה).

תמר

שמעתי מפי הרב יצחק ידגר שליט״א (חבל תענ״ך) שתמ״ר הוא נוטריקון של ת׳רופת מ׳שה ר׳בנו.

גימטריא

בתיו״ט (אבות פ״ג מי״ח) כתב על המילה גימטריא וז״ל: ונראה לי שהוא שם מושאל ולקוח מלשון יון שקוראים כן לחכמת המדידה והתשבורת, וחכמינו השאילו השם לכל עניני חשבון ומספר, וכ״כ המפרש להלכות קידוש החודש פרק י״ח הי״ג עכל״ק. וכן כתב בתפארת ישראל (ביכין) שהיא בלשון יון.

ובליקוטים שבצד הגליון הביא מספר ״הון עשיר״ (לרבי עמנואל רפאל חי ריקי הי״ד) וז״ל: כתב התיו״ט שנראה שהוא שם מושאל ולקוח מלשון יון

ע״כ. ואני בער ולא אדע מ״ט נקט הכתוב לשון מלשונות הנכרים כגון ״טטפת״ דע״י פירושו בלשון נכרי אנו יודעים מספר הבתים. וכן ״הן לה׳ אלוקינו״ וגו׳ שאמרו ז״ל ״הן״ בלשון יוני אחד. וכן רז״ל דשינו לשונם הקדוש בתוך המשנה לדבר בלשון חול כגון זה של גימטריאות וכל כיוצא בו, דא״א לומר דא״א לפרש אותו הענין בלשון הקודש, שאין לו שם בלשון הקודש אלא בשאר לשונות, דזה א״א ודאי שהרי העולם ומלואו נברא בלשון הקודש וא״כ א״א לשום דבר קטון או גדול שלא יהיה לו שם בלשון הקודש כפי טבעו הנחצב מצרופי אותיות. ועוד, שיש כמה דברים שיש להם שם מפורש בלשון הקודש ואף על פי כן באיזה מקומות נכתבו או נשנו בלשונות אחרות. לכן נראה בעיני שהדבר הוא ההפך ממ״ש התיו״ט, שתיבות אלו אף הם לשון הקודש והם שורש אותו לשון הנכרי שא״א לכל לשון ולשון שלא יהיה לו שורש בלשוננו הקודש הקדום, והקב״ה להראות תפארת גדולת לשון הקודש שבו תלוי כל הלשונות כתב בתורתו קצת תיבות הרגילות בלשונות הנכרים, להראות שאעפ״י שהם מדברים בו מ״מ הוא לשון הקודש שהרי נכתב בתורה. וכמו כן עשו חז״ל בדבריהם שהם דברי אלהים חיים, ובזה ידעו ויבינו כי אותיות תיבות אלו הם שורשי אותו הלשון חול, מלבד שבאותה מצוה או סיפור שנכתבו תיבות אלו הוצרכו לכך מחמת הגימטריא או הנוטריקון או הצירוף היוצא מהם הראוי לאותו מצוה או סיפור עכל״ק.

גימטריא נוטריקון

בפירוש למסכת אבות (ג׳ י״ח) במחזור ויטרי פירש וז״ל: וגמטריא– דרישת חשבון קרוי נוטריקון בלשון יוני – שאדם יודע לחשב סימני האותיות עד שאין הפה יכולה לדבר, כדרך שהיוונים עושין, כדמפורש בסידור ר׳ סעדיה גאון של ספר היצירה וקורין אותו אומות העולם אבק. והכין הוא בספר היצירה שתים עשרה פשוטות הן, הוז, חטי, לן, סע, צק, צרפן חקקן שקלן והמירן. כיצד צרפן, שתים אבנים בונות שנים בתים, שלש בונות ששה, ארבעה בונות עשרים וארבעה, שש בונות שבע מאות ועשרים. מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה כולה (צ״ל יכולה) לדבר ואין אוזן יכולה לשמוע, וסוף דבר באותיות עגל או באדם מונין ובונין עמהם, ואברי להו. כך נ״ל גימטרייא. אבל אני קבלתי הן הנה טעמי התורה התלויין בחשבון האותיות כגון ״רד״ו שמה״ שנרמז להם שעתידין לעמוד במצרים כמנין רד״ו. ״בזא״ת יבא אהרון״ רמז שעתיד בית ראשון לעמוד ד׳ מאות

ועשר שנים. ציצית עם ח׳ חוטין וה׳ קשרים כמנין כל המצוות תרי״ג. ירא״ת ה׳ תור״ה שוין בחשבונן. ויראת עם תורה עולה תרי״ג (לא הבנתי כוונתו). יצחק– יו״ד לי׳ נסיונות, לצ׳ שנים ילדתו שרה, לח׳ נמול, לק׳ לאברהם נולד. ובמפורשים בתנחומא– ברית חסר אחד מתרי״ג, בתורה חסר שניים, דכיון שנימול בריתו לא נחסר אלא לקיים מנין המצות שעולה ברית, תרי״ג ותורה צריכה להעמיד על ב׳ דברים גמילות חסדים ועבודה והרבה כאלו. עכל״ק.

אות יו״ד והספרה עשר

כתב בספר ״ברכות בחשבון״ להגאון ר׳ שמשון דוד פינקוס זצ״ל (עמ׳ ל״ב) וז״ל: וצריך לדעת שעשר הוא המספר שמראה על שלימות בכל שמקום, לכן בחכמת המספרים אין יותר על עשר. ואחד עשרה הוא בעצם עשר ועוד אחד. ולכן בכל מקום שתמצא את המספר עשר זה מורה שהדבר שלם, כגון עשרת הדברות שהם תמצית כל התורה, עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו להראות שלימותו, עשרת המכות במצרים, תליית עשרת בני המן, שמספרם מראה שלא היתה כאן רק הריגה מקרית בתוך בית המן, אלא עקירה גמורה ושלימה. וכך הענין בכל עשר המוזכר בתורה. ובאמת כל דבר בעולם בנוי מעשר וזה ענין האות יו״ד גמט׳ עשר, והנה יו״ד היא נקודה (כמבואר בסנהדרין דף צ״ה ע״ב נער יכתבם ע״ש) וכל האותיות וכן כל המציאות בנויים מנקודות, מפני שיו״ד היא שורש שמו של הקב״ה, וכדוגמת צייר שעל כל דבר שהוא מצייר הוא חותם את שמו, כן הוא בכל דבר נמצא יש בו חותמו של הקב״ה היינו בזה שהוא בנוי מעשר וכו׳ עכל״ק.

לב

בבא״ח בספרו ״עוד יוסף חי״ פ׳ ויקהל כתב וז״ל: אותיות הלב במילואם כזה למ״ד בי״ת יש בם אותיות י״ד ת״ם. ומלת יד הוא ר״ל מקום כמו ״מציב לו יד״ וכן ״יד אבשלום״, ועוד נמי אפשר להיות המילוי צירוף יד מת. והיינו אם זכה האדם יהיה הלב שלו יד תם, כלומר מקום תם שגובר בו יצה״ט שהוא תם ויטב לבו, ואם לא זכה יהיה צירוף מת שיהיה שם מקום היצה״ר שנקרא מת וכו׳... והנה אם יהיה המילוי צירוף יד מת, עולה מספר המילוי עם הכולל ד׳ אותיות מספר נחש ס״מ שהוא דרגא דמותא. אבל אם יהיה מספר יד תם יהיה מספר המילוי עם הכולל ד׳ אותיות מספר

אלף חי, שהוא מורה על דרגא דחיי שהוא מעולם האצילות ששם הוא סוד החכמה, וכתיב החכמה תחיה בעליה, ולכן כתיב "ימותו ולא בחכמה" יען כי אות מ"ם של תם הוא מ"ם דמנצפ"ך שמספרה ת"ר שהיא עליונה וגבוהה. אבל מ"ם של מת מספרה ארבעים והיא קטנה ותחתונה, וכו'... עכל"ק.

שם הוי–ה

בספר "עוד יוסף חי" פר' ויקהל כתב וז"ל: ידוע אותיות י"ה שבשם הוי"ה ב"ה יש בהם י"ד אותיות במילוי ומילוי המילוי ורמוזים ביד ימין, ואותיות ו"ה ג"כ יש בהם י"ד אותיות והם ביד שמאל וכו' עכל"ק.

חש"ך

כתב בספר "עוד יוסף חי" פ' פקודי וז"ל: חש"ך ר"ת חול"ם שור"ק קמ"ץ שהם נקודות של כתר ותפארת ויסוד. כי קמ"ץ נקוד של כתר, וחול"ם נקוד של תפארת ושור"ק נקוד של יסוד, ושלשתם בקו האמצעי. דהכתר הוא בקו האמצעי של שלש הראשונות של כח"ב (א"ה ר"ת של כ'תר ח'כמה ב'ינה) ותפארת של שלשה אמצעיות של חג"ת (א"ה ר"ת של ח'סד ג'בורה ת'פארת) והיסוד בקו האמצעי של שלשה תחתונות של נה"י (נ'צח ה'וד י'סוד) והשפע משתלשל בכל העולמות בקו האמצעי מן כתר לתפארת ומן תפארת ליסוד, והבן היטב וכו' עכל"ק.

אמר המעתיק אביא כאן צורת הספירות להבנת הענין וכך הם:

כתר

חכמה בינה

חסד גבורה

תפארת

נצח הוד

יסוד

מלכות

פסל

בספר "עוד יוסף חי" פרשת פקודי כתב וז"ל (קאי על הפסוק בקע לגלגלת וכו'): נ"ל בס"ד דידוע שהעגל היה שני פסילים פסל זכר ופסל נקבה, והקב"ה אמר למרע"ה עשו להם מסכה, שהגיד לו החמורה ולא אמר לו

עגל מסכה, וכמ"ש בדברי רבינו האר"י ז"ל. והנה פסל גימט' ק"ע. ובזה פרשתי בס"ד רמז נכון בפסוק "וכתובת קעקע לא תתנו בכם", כי היצה"ר הוא ג"כ חלוק שני חלקים חלק זכר בא מן שורש פסל הזכר, וחלק הנקבה בא מן השורש פסל הנקבה, וארז"ל על פסוק "לא יהיה בך אל זר" איזהו אל זר שבקרב האדם זה יצה"ר, ולז"א וכתובת ק"ע ק"ע רמז על יצה"ר הבא מן ק"ע זכר וק"ע נקבה לא תתנו בכם וכו' ע"ש עכל"ק.

שקל

בספר "עוד יוסף חי" פ' פקודי כתב וז"ל: מחצית השקל בשקל הקודש – רמז בזה לפי דרכו ענין אחר, והיינו כי שקל הוא מספר ת"ל. וחצי מספר ת"ל הוא רט"ו כמנין מעק"ה. ורמז בזה שצריך האדם לעשות מעק"ה. ורמז בזה שצריך האדם לעשות מעקה לניצוצות הקדושה אשר מקבץ ע"י התורה והמצות ומניחם ברשות היחיד, שהוא רשות הקדושה הנקרא רשות היחיד, שלא יפלו לרשות הרבים, שהוא מקום הקליפות הנקרא רשות הרבים, וכמ"ש "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגיך" וצריך לעשות מעקה כפול גדר על גדר. וז"ש "מחצית השקל" רמז למעקה הרמוז בחצי מספר השקל, תעשהו בשקל הקודש, שהוא רשות היחיד סטרא דקדושה. ובזה יכוין האדם להמשיך שפע וכח ואומץ לכל העובר על הפקודים ר"ל לבעלי תשובה שחטאו ועברו על כל המצוות דעתה יחזרו למוטב, וכמ"ש "שלום שלום לרחוק ולקרוב", ופירשו רז"ל לרחוק שנתקרב עתה שנעשה בעל תשובה, עכל"ק.

מכ"ם

בבא"ח דרושים פ' ויקרא כתב וז"ל: "אדם כי יקריב מכ"ם" ר"ת מ'דה כ'נגד מ'דה, שזה הכלל של מדה כנגד מדה לא יסיחנו מדעתו אלא תמיד יקרבהו אל לבו ויסתכל בו, אז בזה יש תקוה שיהיה האדם קרבן לה', כלומר יהיה תמיד קרוב לה', בעל יראה, ולא יכול היצה"ר להדיחו ולהרחיקו במצודה זו של הוראת היתר בדבר אסור וכו' עכל"ק.

אדם

בבא"ח דרושים פ' ויקרא הובא וז"ל: כתב הרב "עיר גבורים" ז"ל, "אדם" ר"ת א'פר ד'ם מ'רה, שיביט בשמו ויזכור שסופו הולך למקום עפר, וזהו א' דאדם, שהוא אפר. גם יביט שבא מטפה סרוחה, וזה יבין באות ד' דאדם

שהוא דם. גם יזכור יום הדין דעליו נאמר "ואחריתה מרה כלענה" (משלי ה' ד') וזה יבין באות מ' דאדם שהוא ר"ת מרה ועיין שם. עכל"ק.

מכ"ם

מכ"ם ר"ת מ'טה כ'סא מ'נורה (בא"ח דרושים פרשת ויקרא ועיי"ש כוונת הדברים) וכן "בשמך יגילון כל היום" (תהילים פ"ט י"ז) בשמ"ך ר"ת ב'מטה ש'לחן מ'נורה כ'סא.

לב נרמז בידיים

בבא"ח דרושים פ' ויקרא כתב על הפסוק "וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו" (א' ד') וז"ל: נ"ל בס"ד דאמרו רז"ל (מד"ר פ' צו ז' ג') עולה מכפרת על הרהור הלב. והנה תמצא שהלב נרמז בידיים, כי בכל יד יש ט"ז פרקים, ושתי ידים הם לב פרקים, וזהו שאמר "וסמך ידו" שיש בה ל"ב פרקים, על ראש העולה. ונרמז בסמיכת ידו שנרצה לו לכפר עליו, ואמר עליו על י"ו כי הלב חצאיו הם י"ו. כמו שאמרו המפרשים על הפסוק "לב נשבר ונדכה" (תהלים נ"א י"ט), כי מי שיש לו לב נשבר קורא וי על עברות שבין אדם למקום, ועוד וי על עברות שבין אדם לחברו. או וי על ביטול מצות עשה, וגם וי על ביטול לא תעשה. וכאן בכל יד יש י"ו פרקים, לכפר על חצי לב, שהוא י"ו. וזהו שאמר לכפר על יו. ולכן נקראת עולה על וה, דאותיות וה במלואם כזה וי"ו ה"ה עולים לב, לומר שמכפרת על הלב.

או יובן בס"ד "ראש העלה" הוא ע', וביד יש יו פרקים הרי מנין פ"ו מנין שם "אלהים" שהוא דין שצריך למתקו, ותיבת לו במלואה למד וו עולה מספר אלקים, ולזה אמר "ונרצה לו" מספר שם "אלהים" לכפר עליו. עכל"ק.

חמץ

ב"סדר היום" לר' משה בן מכיר כתב (בסדר ביעור חמץ וכונתו) וז"ל: החמץ הוא יצר הרע שהוא חמוץ ופגום, וכן חמץ בגמטריא פגימה וכו' עכל"ק.

סדר הקערה של ליל הסדר

ב"סדר היום" כתב וז"ל: עוד שמעתי סדר אחר מפי חכם מקובל וראיתי לכתבו אם ישר בעיני השומע. יקח קערה חשובה בכל הבא מידו ויסדר בה י"ב דברים, וכל דבר בו' חלקים עולים ע"ב חלקים רמז לשם בן ע"ב יתברך שבכוחו רגע הים ויצאנו ממצרים. ואלו הם הי"ב דברים גפן, תאנה,

ורימון, בשר, ביצים, דגים, חזרת, עולשין, חרוסת, מצות, מלח, כרפס. ורומזים לארבעה טורי אבן, שכל טור שלש אבנים. הטור הראשון אדם פטדה וברקת. אדם כנגדו ענב, שלש אותיות כנגד שלש אותיות, אדם–ע׳ כנגד א׳ שכן מתחלף באותיות אחה״ע. נ׳ כנגד ד׳ שכן מתחלף באותיות דטלנ״ת. ב׳ כנגד המ״ם שכן מתחלף באותיות בומ״פ. תאנה במקום פטדה. תי״ו כנגד הפ׳ שכן מתחלף באותיות אלפ״א בית״א דא״ע ב״ס ג״ן ד״ם ה״ל ו״ך ז״י ח״ט פ״ת צ״ש ק״ר. אל״ף במקום ט׳ שכן מתחלף באלפ״א בית״א דא״ט ב״ח. נ׳ במקום דל״ת שכן מתחלף באותיות דטלנ״ת. ה׳ בה׳. רמון במקום ברקת. ר׳ במקום בי״ת שכן מתחלף באלפא בית״א דאי״ק בכ״ר. מ״ם במקום ר׳ שכן מתחלף באלפ״א בית״א דאח״ס בט״ע גי״ף דק״ץ הל״ך ומ״ר ז״נ ש״ת. ו׳ במקום ק׳ באלפ״א בית״א דאחס״ב הלק״ו. נ׳ במקום תי״ו באותיות דטלנ״ת. הטור השני נפך ספיר ויהלום. כנגדם בשר דגים ביצה. בשר במקום נפך בחילוף, דגים כנגד ספיר, ביצה כנגד יהלום, ואם לא ימצא בהם חילוף נעשה חילוף בחילוף עד שיבוא. וכן הטור השלישי, לשם שבו ואחלמה כנגדם חזרת עולשין חרוסת, ולא ידעתי אכנה. הטור הרביעי תרשיש שהם ישפה כנגדם מצות מלח כרפס וכו׳ ע״ש סידורו עכל״ק.

ספר

מובא בספר היצירה בסופו כליל התכנית להאר״י ז״ל, וכתב שם שספר בגימטריא שם ע״ב וס״ג עם י׳ אותיות, וכן שם מ״ה, וכן שם פשוט (היינו הוי–ה), והוי–ה בריבועו עולה ע״ב, ושם ב״ן הכל עולה בגימטריא ספר. ועיין שם שמרומז בכפות ידיו של האדם כל האותיות וידיו של האדם כספר ולפ״ז גם שמות הקדושים. וכבר כתבתי היכן האותיות מרומזים בכל פרק.

בבא

בספר ״עוד יוסף חי״ פ׳ ויקרא כתב: שער בלשון תרגום הוא בב״א והוא ר״ת של ב׳ראשית ב׳רא א׳להים. ושער הוא התורה שתחילת התורה לבוא ליראה הוא ע״י התורה.

מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן

בספר "עוד יוסף חי" פ' ויקרא כתב: ונראה לכך זכר כאן ג' מינין אלו בהמה בקר צאן לרמוז בהם על התורה שנקרא בבא. והיינו כי בעלמא דרשינן תיבת מן כלומר מהטפל, והנה אות הטפל שבאותיות בהמה כלומר אות הקטן במספר שלו הוא אות ב', ואות הטפל אשר באותיות בקר הוא אות ב', ואות הטפל שבאותיות צאן הוא אות א'. הרי כאן אותיות בבא שנרמזים בבהמה בבקר ובצאן, ורומזים להתורה שנקראת בב"א. עכל"ק.

רוב תיבה

בספר "עוד יוסף חי" פ' ויקרא כתב שאפשר לקחת רוב תיבה מהמילה ליצור מילה אחרת. לדוגמה בהמה בקר צאן, ותקח את רוב תיבת בהמה והוא בה"ם ורוב תיבת בקר הוא ק"ב ורוב תיבת צאן היא צ"א ויצא צ"א ק"ב בה"ם עכת"ד עיי"ש ותבין עוד בעז"ה.

מלכות

בגימט' סולת דאע"ג דכתיב סלת יש אם למקרא ("עוד יוסף חי" פ' ויקרא).

ניקוד

"ונתן עליה לבֹנה" קרי בה לבינה, כי החולם תניחו למטה תחת הבי"ת יהיה חיר"ק ואז נקראת לבינה, עכל"ק.

ראש תיבה

בספר "עוד יוסף חי" פ' ויקרא כתב וז"ל: "אל פתח אוהל מועד" אות הראשון של התיבה הוא הפתח שלה, ולכן שתי תיבות אהל מועד פתח שלה הוא א"ם וכו' עכ"ל.

אדני

בגימטריא תרעא אם תמלא אדני [כזה: אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד גימ' 671 כמנין תרע"א] ותרעא תרגומו שער שאדני הוא שער שתחילה הכל עולה דרכו (מלכות) (בספר "עוד יוסף חי" פ' ויקרא).

לבנה

שלשה שמות יש ללבנה שהם לבנה סהר ירח והם ר״ת ל׳פורקנך ס׳ברית ה׳ כי הלבנה רומזת למלכות. ולכן בברכת הלבנה אומרים ״דוד מלך ישראל״ שהוא בחינת המלכות ״חי וקיים״ ואנחנו מקוים בגלותינו לישועה שלה (״עוד יוסף חי״ פ׳ ויקרא).

ניקוד שורוק

בספר ״פה סח״ להרב הגאון דוד איסר הכהן קוק שליט״א (שהקב״ה ישלח לו רפו״ש אכי״ר) בפרשת וזאת הברכה (עמ׳ ק״כ) הביא בשם הרוקח בפרשת יתרו על הפסוק ״אנכי ה׳״ שאין בפסוק זה הברת שורוק שהיא רמז שקר והתורה אמת וכו׳ עכל״ק.

והיו לבשר אחד

לבש״ר ר״ת ל׳עשות ר׳צונך ב׳לרב ש׳לם (ספר קדושה וצניעות עמ׳ מ״ב).

גימטריא עם הכולל

בספר ״שבת מלכתא״ (להרב שמשון דוד פינקוס זצ״ל) עמ׳ כ״ג כתב וז״ל: הנה ידוע בחכמת הגימטריה שיש ענין ״הכולל״, היינו כשיש גימטריה שחסר להשלמתה אחד, אומרים שעדיין הגימטריה נכונה עם הכולל. ויש שחושבים שזה בא לומר שגימטריה אינה צריכה שתהא מדוקדקת עד לאחד, שתמיד לעת הצורך אפשר להוסיף אחד מכאן או מכאן, וח״ו לומר זאת שבאמת ענין הכולל הוא ענין נכון מאוד ולא השלמה כלשהי לחסרון דיוק, ונבאר בעז״ה את הענין.

לדוגמא, אם יאמר מישהו שגימטריה של חפץ השולחן הוא חמש כנגד מה שיש בו חמשה, ארבעה רגלים והמדף שעל גביהן, נמצא שבשלחן יש התפרטות של חמשה. אמנם באמת נוכל לומר שיש ששה דברים, ארבעה רגלים, המדף והשלחן שהרי כל אחד מהרגלים אינה שולחן וגם המדף אינו שלחן, נמצא שיש לפניך חמשה דברים בלי שיהא לך עדיין שם שלחן – שכבר ראינו ארבע רגלים ומדף פזורים על הארץ מבלי שיקרא להם שלחן. ואם עכ״פ מצטרפים חמשת חלקים אלו כל אחד על מקומו, ומכללותם נוצר שולחן, הרי הצירוף הוא ענין לעצמו שאינו בא בהכרח מהרגלים והמדף. נמצא א״כ ששה ענינים לפניך החמשה ועוד אחד שהוא כללות השולחן היינו ששה.

זה משל מגמטריה של המילה שלחן, הרי מספר אותיות שלחן הינם 388 שכך מתפרטת המילה שלחן ש׳ 300, ל׳ 30, ח׳ 8, ונ׳ 50, אבל ש׳ ול׳ וח׳ ונ׳ מספרם 388. גם מבלי שיהיה נוצר מהן המילה ״שולחן״, ונמצא שמלבד המספר 388 יש לך עוד ענין הוא ״הכולל״ של המילה, נמצא לפניך ארבע האותיות שמספרם 388, ועוד המילה שנוצרת מכללותן הרי 389 וכו׳... עכל״ק עיי״ש.

נו״ן פשוטה

בספר ״דור התמורות״ (עמ׳ 173) הביא (מספר ״כנסת ישראל״ ליקוטים ד״ה כי אתה) וז״ל: הנה איתא בגמרא (ב״מ ל״ג א׳) דדרשו חז״ל רובץ ולא רבצן, פירש רש״י– רבצן– הרגיל בכך. במי שדרכו לרבץ פטורין ממצות עזב תעזב. מזה מוכח דהוספת הנון הוא מורה על ענין הוה ורגילות תמיד. כמו כן בפרוש, אף להאדם שדרכו בכך וחוטא זמן הרבה, אף על פי כן הקב״ה הוא סלחן ומחלן שדרכו גם כן תמיד לסלוח ורגיל בזה, עכל״ק.

כי״ס

בבא״ח דרושים פר׳ צו הובא משם רבינו האריז״ל: האותיות כיס הם רמז לנפש רוח ונשמה יו״ד נפש סמ״ך רוח וכ״ף נשמה ע״כ.

צו

בבא״ח דרושים פר׳ צו כתב שצ״ו הוא מספר ״אל אדני״.

אות אל״ף

מרמז על לשון לימוד כמו ״אאלפך חכמה״ (בא״ח דרושים פר׳ צו).

לב

בבא״ח דרושים פרשת צו כתב על הפסוק ״אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה״ וז״ל: נראה לי בס״ד הלב נקרא מזבח, לכך המזבח היה ל״ב אמה, ואוצר התורה הוא הלב, על כן מילוי ״לב״ כזה למ״ד בי״ת, הוא אותיות תמיד, רמז שתהיה התורה מונחת תוך הלב בתמידות ולא תסתלק משם, דאפי׳ בעת שינה בחלום ידבר בו בדברי תורה, כמו שכתוב ״אני ישנה ולבי ער״. והתורה נקראת אש דכתיב ״הלוא כה דברי כאש נאם ה׳״ וזהו שאמר אש התורה תמיד תוקד על המזבח הלב, לא תכבה אפי׳ בלילות. כמו שכתוב ״טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה״ עכל״ק.

תורה שבעל פה

בד הוא ב׳ ד׳ רמז לתורה שבע״פ שהוא שמונה דרגין שהם כשר ופסול אסור ומותר, חייב וזכאי טמא וטהור, הרי הם ארבעה וארבעה וזהו גם ב׳ ד׳ (בא״ח דרושים פר׳ צו).

דשן

בבא״ח דרושים פר׳ צו כתב וז״ל: דשן הוא היצר הרע וקראו בשם דשן שהוא ד׳ שֵן, שיש לו ארבע שיניים לאכול לחמו של אדם, שלומד בארבעה חלקי לימוד התורה שהם פ׳שט ר׳מז ד׳רש ס׳וד, שאם אין לו יראת שמים וענוה, אז היצה״ר אוכל את ארבעה לחמים של לימוד האדם בפשט רמז דרש סוד עכל״ק. ועוד כתב: הדשן מספר שטן עכל״ק.

סיום מסכת

כתב בהגדת ״צוף אמרים״ (עמ׳ 6) וז״ל: טעם נכון מה שיכולין לצרף לסיום מסכת אף אותם שאין לומדים בעצמם, כי האותיות הנעלמות מתיבת סיום הם גם כן גימטריא סיום דהיינו סמ״ך יו״ד ו״ו מ״ם שאותיות המילוי הם גימטריא אחת כאותיות הראשונות והם המורגשות במבטא, להורות דאף הנעלם מן הסיום דהיינו שלא למד הוא בעצמו, הוא ג״כ כהמסיים עצמו שהוא לו סעודת מצוה. ואמר הגאון מו״ה מאיר מארים אבד״ק קאברין ז״ל ע״ז: וזה שאמר דהמע״ה (תהילים כ״ו) ״ועם נעלמים לא אבוא״, ר״ל אינו רוצה להיות מהנעלמים מסיום כי אם מהלומדים עכל״ק.

צדקה תציל ממות

בהגדה ״צוף אמרים״ הביא וז״ל: ״מצת״ כתיב חסר ר״ת צ׳דקה ת׳ציל מ׳מות. ולכן אות צד״י באמצע תיבה של מצת לומר שהוא מפריד המות שהוא מ״ם תי״ו מן המת, כלומר אף שהוא חייב מיתה אך באה אות צ׳ רמז צדקה ומפריד, זהו צדקה תציל ממות, וחטאיך בצדקה פרוק עכל״ק.

אות יו״ד

בזוהר פרשת בא (דף מ״ב ע״ב) כתב בפירוש ״מתוק מדבש״ שיו״ד מרמז על מיעוט השגה, הכוונה דבר שאין לנו בו השגה.

קץ

"פקוד יפקוד". ק"צ בגימטריא "פקוד", והיינו שאמר להם יוסף שהקב"ה יחסר מארבע מאות שנה מנין ק"צ. ו"יפקוד" הוא לשון חסרון כמו "לא נפקד ממנו איש". ונראה לי שלא אמר להם זאת יוסף הצדיק בהדיא אלא בהסתר מחמת שאם ידעו מתי זמן גאולתם לא יתפללו ולא יצעקו לה' ע"כ. עפ"י סדר היום.

יוסף

בתהילים (ק"ה י"ז) "שלח לפניהם איש לעבד נמכר יוסף", תיבות שניות בפסוק הם לפ"י עמ"ו, לרמוז שמטרת מכירת יוסף לעבד במצרים על מנת להיות משביר בר, לפי עמו. ע"כ.

עם ישראל

בתהילים (ק"ה ו') "זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו" ס"ת ע"ם ו"י ב"ו לרמז שעם ישראל הם סחופין ודוויין וכל מיני צער נמצא בהם.

דינים

בתהילים (ק"ה ז') "הוא ה' אלוקינו בכל הארץ משפטיו", אותיות שניות של "הא'רץ מש'פטיו" הם א"ש, לרמז על האש שהוא מרמז לדין ומשפט.

תורה

בתהילים (ק"ה ב') "שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו", ס"ת של "שיחו בכל נפלאותיך" גימטריא ב"ם, לרמז על התורה הקדושה שכתוב עליה "ודברת בם" שהיא נפלאותיו של הקב"ה.

גלות עם ישראל

בתהילים (ק"ה י"ג) "ויתהלכו מגוי אל גוי ממלכה אל עם אחר", ס"ת של "ויתהלכו' מגוי' אל גוי'" ו"י ל"י, לרמז ש–ו"י לאותם אלו שנקראים לי כמו שנאמר "והייתם לי סגולה". ועוד לי הוא לשון מיוחד (עיין קידושין דף ב' ע"ב תד"ה "דאסר לה אכ"ע כהקדש") והיינו ש–ו"י לאותם שהם מיוחד, והיינו שהם מסובלים בצרות ויסורים.

לץ

בתהילים (ק"ה ז') "הוא ה' אלוקינו בכל הארץ משפטיו", ס"ת של "בכל הארץ" ל"ץ, וסיפא "משפטיו" דהיינו שע"י שמתלוצץ מביא על עצמו דינים.

ל"ב ירמוז לתפילה במקום קרבן

כתב בספר "עוד יוסף חי" פ' צו וז"ל: אותיות ל"ב במילואם למ"ד בי"ת, הנה המילוי בפ"ע הוא אותיות תמי"ד לרמוז כי התפילה שהיא עבודה שבלב היא במקום תמיד עכל"ק.

אות צד"י

כתב בספר "עוד יוסף חי" פרשת צו וז"ל: והנה ידוע דמצות הצדקה גדול כחה לתת שכר בעוה"ז ובעוה"ב, ולכן רמוזה באות צ' שיש בו שני יודי"ן זקופים, דכל יו"ד רומזת על עולם בפ"ע ושני יודי"ן רומזין על עוה"ז ועל עוה"ב, וידוע דעוה"ז נקרא חצר לגבי עוה"ב שנקרא בית וכו' עכל"ק.

גאולת ישראל

בספר "עוד יוסף חי" פר' צו כתב וז"ל: ידוע דגאולת ישראל ממצרים היתה דוגמא ופתח לגאולה האחרונה בב"א, ולכן כתיב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ולז"א "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית", ולכן כתיב על יציאת מצרים "ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורותם". ובזה פרשתי בס"ד טעם נכון שנמצא בתוך אותיות פרעה במילוי שהם פ"ה רי"ש עי"ן ה"א יש מספר עש"ו הוא אדום, לרמוז כמו שהיתה גאולה הראשונה מיד פרעה מלך מצרים כן תהיה גאולה אחרונה מיד אדום שהוא עשו, וכמ"ש "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" עכל"ק.

אות למ"ד

ירמוז על לימוד התורה ("עוד יוסף חי" דרשות פר' צו).

אות וא"ו

ב"מאורות הדף היומי" (גיליון 253 על חולין ס"ז ב') הובא וז"ל: האות וא"ו של המילה "גחון" ("כל ההולך על גחון") כתובה בהגדלה בספר תורה,

ללמדך שאם האדם מתגאה וזוקף את קומתו כאות "וא"ו" מראים לו את הנחש, שסוף גאוותו היתה שנעשה שפל שבשפלים והולך על גחון ("פרדס יוסף" שמיני).

חצי התורה באותיות

ליד הפסוק (ויקרא י"א מ"ב) "וכל הולך על גחון" מצויין בחומשים כי פסוק זה הוא חצי התורה באותיות (עיין קידושין ל' ע"א). רמז יש כאן אמרו בשם הרבי מגור בעל "האמרי אמת" זצ"ל אף אם כבר למדת מחצית מהתורה אל תחזיק טובה לעצמך, המשך ללכת על גחון בענוה ובפשטות. (מעיינה של תורה שמיני י"א מ"ב).

אותיות

כתב ב"אדרת אליהו" לבן איש חי פרשת צו וז"ל: כי כל האותיות של התורה והתפילה הם אורות גדולים, וביציאתם מפי האדם הם יתהוו בפועל כנודע.

קרי וכתיב

ב"אדרת אליהו" פר' צו כתב על הפסוק "זאת תורת העולה היא העולה": והנה כתיב "הוא" בוא"ו וקרינן "היא" ביו"ד. ויובן כי הוא בוא"ו רמז ל"וה" של השם ואלף של הכסא, שצריך לחברם ע"י עסק התורה. גם היא ביו"ד רמז לבחינת המילואים של "הוי–ה" ברוך הוא ושם "אהיה" שהם יתמלאו בג' מיני מילואים, והם מילוי יודי"ן מילוי ההי"ן ומילוי אלפי"ן, וסימנם "היא", ר"ת ההי"ן יודי"ן אלפי"ן, שגם כן צריך לתקנם וליחדם ע"י עסק התורה. וידוע כי עיקר התיקון הוא במילואים. ובזה יובן "זאת תורת העולה" כלומר תורה המעולה שעל ידה אז "היא העולה" "היא" רמז למילואים הנזכר ו"הוא" רמז לאותיות השם והכסא שיתעלו בתכלית השלימות, עכל"ק.

אשת חיל

ראיתי באחד הספרים (איני זוכר איזה) שכתב שחי"ל הוא נוטריקון של ח'כמה י'ש ל'ה. ועוד, ח'יים י'ש ל'ה בסוד והחכמה תחיה את בעליה.

ענייני תפילה

א. בשמונה עשרה – "אתה גבור לעולם אדני" ס"ת הרי"ם, והכוונה בזה שגבורתו של הקב"ה ניכרת מאותם אלו ההרים הגבוהים, כמו שכתוב בתהילים (ס"ה ז') "מכין הרים בכחו נאזר בגבורה".

ב. בתפילה שמו"ע לג' רגלים – מ'ועדים ל'שמחה ח'גים ו'זמנם ל'ששון ר"ת מ"ל חו"ל, והיינו שענין המילה הוא להכניס את האדם מטומאה לקדושה, ואותו דבר החגים, ע"י מעשינו בקידוש החודש אנו מעלים אותם למעלת הקדושה, כמו ערל שע"י שמלים אותו מכניסים אותו למעלת הקדושה.

ג. "וטהר לבנו לעבדך באמת" – ר"ת גימטריא אלו"ל עם הכולל. לרמז שעבודת חודש אלול לטהר את לבבנו באמת. וכן ר"ת לול"ב, שע"י שמטהר את לבו באמת זוכה ללולב ואתרוג מהודרים ושאר מינים.

ד. ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך – ר"ת ו'תהי ל'רצון ת'מיד ע'בודת – תול"ע. לרמז מה תולעת כחה בפיה אף ישראל כוחם בפיהם, ואין עבודה אלא תפילה.

שיר

ר"ת של שי"ר שי"ן אות ב' של שם ישראל (יעקב אע"ה). י' אות א' של יצחק אבינו עליו השלום. ור' אות ג' של אברהם אע"ה. שרמז שתפילות אבות תקנום. ושיר"ה בגימטריא תפילה. ע"כ מספר שערי בינה לר' יצחק אבוחציר זצוק"ל. ועו"ד, שי"ר ר"ת יר'א ש'בת, וכן ש'פל ר'וח י'היה.

שיר השירים

שי"ר השירי"ם ר"ת ש'ישים ר'יבוא י'שראל, ש'שים ר'יבוא מ'לאכים ה'יו י'חד י'צאו. הכונה כמו שיצאו ישראל בששים ריבוא יצאו גם כן כנגדם ששים ריבוא מלאכים.

ג"ט

ג"ט בא"ת ב"ש הוא נ"ר. וידוע שתיקוני הדלקת נרות שבת משום שלום בית, ואשה שזהירה בהדלקת נרות שבת לעולם לא יהיה לה פירוד

מבעלה, שגט פרושו פירוד כמו שכתוב "וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה" (דברים כ"ד א') ע"כ.

"כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני הוי–ה רופאך"

אותיות שניות של "כל' המ'חלה אש'ר שמ'תי במ'צרים" גמטריא ת"ן. אותיות שניות של "לא' אש'ים על'יך" אש"ל ר"ת של א'כילה ש'תיה ל'ויה/ל'ינה. אותיות שניות של "כי' אנ'י ה'וי–ה רפ'אך" גימטריא קמ"ה. והכל ירמוז שאם אדם חולה אז יתן אש"ל היינו אכילה שתיה לינה/לויה, ואז קמה היינו שיקום מחוליו ויפרנס עניים מממונו, וממילא ה' יהיה רופאו אכי"ר ע"כ.

וידוע שאותיות שניות של "כי אני ה' רפאך" הוא גמטריא של שם קדוש זה הק"מ שהוא ר"ת של "הקשיבה קולי ממעמקים", דהיינו שאדם הנמצא בעומק החולי ע"י הצדקה ישמע קולו ה' אכי"ר.

"לענוים יתן ח"ן"

ח"ן נוטריקון ח'כמה נ'בואה. וכן חן כפשוטו ממש. (מפי דוד בריבי נ"י (ז"ל) מעפולה).

טמא וטהור

כתב ב"אדרת אליהו" לרי"ח זיע"א פ' שמיני וז"ל: הנה ההפרש שיש בין מספר טמא למספר טהור הוא גימטריא קס"ד אותיות "סד"ק", כי "טהר" כתוב בתורה חסר בלא וא"ו. ונמצא שההבדל שיש בין מספר זה למספר זה הוא גמטריא "סד"ק". רמז לסימן טהרה שיש בין חיה טהורה הנאכלת לחיה הטמאה אשר לא תאכל (סימני הבהמות הטהורות) עכל"ק.

אות יו"ד

הרה"ק הרבי רבי בונם מפשיסחא זצ"ל אמר שלכן נקראים ישראל על שם האות "יו"ד", כי כל אות יכולים לכתוב כ"כ גדול כמו שרוצים בין באורך בין ברוחב רק האות יו"ד לבד מוכרחים לכתוב קטן, כי באם ימשכו הקו למטה יהיה ו' ואם ימשכו ברוחב יהיה ד'. ובכן סמל הענוה היא אות יו"ד ומי שמתגדל בעצמו הרי יצא מכלל יו"ד עכל"ק. ("אמרי צדיקים שיח

שרפי קודש" אות ל'). א"ה ריחמ"א: ויש להוסיף על זאת שלכן מילוי הוא יו"ד הוא ו"ד.

סור מרע ועשה טוב

ב"עוד יוסף חי" פרשת שמיני כתב וז"ל: נמצא שלימות ישראל תלויה בשתי קדושות אחת בענין "סור מרע" ואחת בענין "ועשה טוב". ובזה פרשתי רמז המשנה "יציאות השבת שתים שהן ארבע בחוץ ושתים שהן ארבע בפנים", דידוע ישראל בהיותם צדיקים נקראים בשם "שבת" ולכן אמר הקב"ה לשבת ישראל יהיו בן זוגך. ויציאתם מן הגלות על ידי קיום שתיים תיבות שהוא ציווי "סור מרע" שהוא שני תיבות ויש בהם ארבע אותיות, כי וא"ו של "סור" אינו יוצא במבטא ומ"ם של "מרע" היא שימוש, נמצא נשארו ד' אותיות. וזה הציווי הוא על הרע שהוא בחוץ, כי הקליפה הוא מבחוץ. ועוד שתים שהן ארבע מבפנים, כלומר שתים בתיבות של "ועשה טוב" שג"כ יש בהם ארבע אותיות, דאות ה"א של "ועשה" אין יוצא במבטא ואות וא"ו של טוב ג"כ אינו יוצא במבטא ונשארו ד' אותיות וזה הצווי על הטוב שהוא בפנים. עכל"ק.

א"ה ריחמ"א: ב"ועשה טוב" נשארו חמש אותיות כך: טב ועש. ונ"ל שו' של "ועשה" ג"כ אין הוא מעיקר המילה שהוא רק המחברת ולכן נשאר ארבע אותיות אם נוריד ג"כ הוא"ו כמו שעשינו באות מ' של מלת "מרע".

כ"ב אותיות ישר והפוך

בבא"ח דרושים פ' שמיני כתב וז"ל: ידוע כל המצות נאחזים בעשרים ושתים אותיות, ויש מצות נאחזים בסדר א ב ג ד שהוא אור ישר, ויש נכנסים כסדר תשר"ק שהוא אור חוזר. ולכן בוידוי שאדם מתודה על העוונות יתודה על סדר עשרים ושתים אותיות בסדר אבג"ד ובסדר תשר"ק וכנזכר בנוסח "על חטא" שאומרים ביום הכפורים עכל"ק.

כבוד ה'

בבא"ח דרושים פ' שמיני כתב כי כבוד ה' בגימטריא עם הכולל (דהיינו כל מילה בנפרד עם הכולל שלה) הוא ששים. לרמז על ששים אותיות שנמצאות בברכת כהנים, בברך הכהנים את העם שורה עליהם כבוד ה' עכת"ד בתוספת מעט.

א"ה ריחמ"א ועוד יש להוסיף ולחדש על זאת שכבו"ד ה' עם הכולל עולה ס' לרמז שמי שמסיים את הס' מסכתות שיש בש"ס ממנו יוצא כבוד ה'.

אותיות מנצפ"ך

בספר "פתגמין קדישין" הביא משם הרה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א וז"ל: ומה שנקראו האותיות הכפולים דייקא בסדר זה מנצפ"ך ולא כסדר שכתובים בהא"ב כנ"ל, רבו כמו רבו סודי טעמן הק' כידוע. וטעם אחד הוא שמורה על ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך, כי מ' נ' מאותיות מנצפ"ך הוא בגמטריא צ' והוא רומז על מלך שהוא ג"כ צ'. וכן הצ' מאותיות מנצפ"ך הוא רומז על מלך שהוא ג"כ צ'. והפ' והכ' מאותיות מנצפ"ך רומז על ימלך שהוא בגימטריא ק' והבן עכל"ק.

גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד

בספר "פתגמין קדישין" מהרה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א כתב וז"ל: יובן על דרך שכתב המזרחי ז"ל על פסוק "הואיל משה באר היטב" ופרשו המפרשים בע' לשון, וכ' המזרחי כי תיבת "היטב" במספר פשוט כפול משלש מרובע כזה ה' הי' היט' היט"ב בגמטריא ע'. נמצא זאת הכוונה גם כן כאן כי כסא הכבוד במספר פשוט כפול משולש מרובע בגימטריא תשובה והבן עכל"ק.

א"ה ריחמ"א: כך צורתו כ' כ"ס כס"א כסא"ה כסאה"כ כסאהכ"ב כסאהכב"ו כסאהכבו"ד. עולה בגימטריא תשובה. א"ה וצורתו כצורת מדרגות שעולות עד כסא הכבוד. כזה:

כ

כס

כסא

כסאה

כסאהכ

כסאהכב

כסאהכבו

כסאהכבוד

בכור

"כי את הבכור וכו' יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו" וכו' (דברים כ"א י"ז), ואיתא בגמרא בכור נוטל פי שנים במוחזק ולא בראוי. כי הנה לכאורה יפלא על קריאת שם ולד הנולד ראשון בשם בכור, וגם למה נכתב בתורה שם בכר בלא ו'. אמנם כן יתכן שמרמזת לנו התוה"ק בקריאת השם מהבכור את כל הזכות שיש לו להבכור, כי הנה הבכור זכתה לו התוה"ק שיטול פי שניים, ואף גם זאת אמרה התורה שהב' חלקים שנוטל הבכור הוא רק במוחזק ולא בראוי. ואת כל זה רמזה לנו התוה"ק בקריאת שמו שם בכור כי הנה אותיות "בכר" כפולים הם על אותיות הקודמים להם, היינו ב' כפל מן אות א' הקודם, ר' כפל על אות י', כ' כפל על אות ק', ולכן הוא נוטל כפול פי שניים והבן. וגם ע"כ הוא נוטל במוחזק דווקא ולא בראוי, שכמו שאות ב' הוא כפול על אות א' שכבר היה, וכן אות כ' ואות ר' הם כפולים על האותיות שלפניהם נמצא אותיות בכר הם כפולים במוחזק כבר ע"כ הוא נוטל דוקא במה שמוחזק כבר והבן. ואם היו אותיות בכר כפולים על אותיות שלאחריהן אז היה הבחינה בדרך אחר, דהיינו שאז היו אותיות בכר כפולים על האותיות שראויים ועתידים עדיין להיות ואז היה נוטל בראוי ועתיד להיות כמו שאותיות בכר היו כפולים בראוי ועתיד להיות והבן. עכל"ק דהאר"י ז"ל בספר "פתגמין קדישין". (א"ה א"מ ס"ט: גם אותיות "בכר" כל אחת כפולה מקודמתה פי עשר ודו"ק).

אחד

כתב בבא"ח דרושים פ' טהרות שחמש פעמים אחד הוא ס"ה וס"ה בגימטריא אדנ"י שהיא גמטריא היכל עבת"ד.

אל נא רפא נא לה

משה רבנו אמר ב' פעמים נא כאשר מרים אחותו נצטרעה, ועל מנת לרפאותה התפלל לה' ב' פעמים בלשון נא. ולכאורה נא בתרא הוא שפת יתר, שהול"ל "אל נא רפא לה". אלא שראיתי בבא"ח דרושים פ' טהרות שכתב על ענין טהרת המצורע וז"ל: והנה אם תצרף מספר דם עם מספר אזן שנותנו עליה יהיה מספר קב שהוא מספר שש פעמים טוב, רמז לתורה בע"פ שיש בה ששה סדרים והיא נקראת טוב נמצאת היא שש פעמים טוב, ו"ומרפא לשון עץ חיים" היא תורה שבע"פ שתתייחס לאזן ובזה מבטל

קליפת כלבים שהם גימטריא ק״ב, ששולטים על בעל לשון הרע כמו שאמרו רז״ל (פסחים קיח.) בסמיכות ״לא תשא שמע שוא״ (שמות כ״ג א׳) ״לכלב תשליכון אותו״. ולפי זה יש לומר שמה שאמר משה רבנו ב׳ פעמים נא גימטריא קב הוא כדי לבטל את אותם קליפת הכלבים השורה על בעלי לשון הרע. ומה שלא אמר את שם הקליפה עצמה ועי״ז היה מבטלה, כבר כתב ר׳ יהונתן אייבשיץ שמכיון שמשה רבנו היה כבד פה וכבד לשון לא היה יכול להגות אותיות בומ״ף, ולהכי חילק את מילת ק״ב לב׳ ואמר נא ב׳ פעמים. ועי״ל מה שאמר ב׳ פעמים נא, למה נקט לשון ״נא״ דווקא, עפ״י מה ששמעתי מפי פה קדוש הרב אברהם הלוי ליפשיץ שליט״א שההפרש בין צרה לרצון בגימטריא הוא נ״א, והיינו שביקש משה רבנו להוציא אותה מצרה ולהכניסה לרצון ואמר ב׳ פעמים לחזק הענין. אלו הדברים בתוספת מעט שלי ע״כ.

סגול

״ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמיה טהרה״ (תזריע י״ב ד׳) כתב בא״ח דרושים על פסוק זה, וז״ל: נראה לי בס״ד דם טוהר בזכר שלשים ושלשה ובנקבה ששים וששה יום, הרי בשניהם אותיות סגול כי תיבת סגול הוא ס״ו ל״ג. וידוע דהסגול הוא נקודת החסד, וידוע דדמים טמאים הם בסוד הגבורה ודמים טהורים הם בסוד החסד, ולכן ימים של דמי טוהר הם אותיות סגול עכל״ק.

מילוי האותיות

בבא״ח דרושים פ׳ תזריע כתב וז״ל: והמילוי יכונה בשם מקור מפני שהמילוי הוא נעלם ומכוסה כמו המקור של כל דבר שהוא נעלם ומכסה וכו׳ עכל״ק. ולדוגמא בפסוק ״וטהרה ממקור דמיה״, שדמיה במילוי הוא כך דל״ת מ״ם יו״ד ה״י ואותיות המילוי הם תלמידי, היינו תורה שבע״פ, שטהרת נידה היא על ידי תורה שבע״פ ששם יש את מוצא ופרטי הדינים.

צדיקים מהפכין מידת הדין למידת הרחמים

עיין יבמות סד. והובא בבא״ח דרושים פ׳ תזריע וז״ל: וענין הפך זה הוא על פי מה שכתב רבנו האר״י ז״ל בפסוק ״ה׳ יסעדנו על ערש דוי״ (תהלים מ״א ד׳) כי בחליו נהפך ״עשר״ ל״ערש״ ויו״ד לדו״י, כי החולי בא מחמת דאור החכמה שרמוז ביו״ד שמספרה עשר נסתלק מן האדם. וכתיב ״אמרת

אלוה צרופה" (משלי ל' ה') ר"ל צרופי האותיות, שיהפוך הקב"ה את האותיות המורים על הרעה לעשותם צרוף אחר המורה לטובה, וזהו הפוך הקללה לברכה עכל"ק. (והביא שם עוד כדוגמת נגע שנהפך לענג היינו שהעי"ן אזיל מסיפא לרישא ונהפך לענג).

קדושת האותיות

בקונטרס "עקרי אמונה" דברים נפלאים מהבעש"ט הביא שם וז"ל: האדם צריך להתדבק בהאותיות אשר הוא אומר, ובכל אות יש עולמות נשמה ואלוקות, וכשהאדם מתדבק עמם נדבק באלקותו. עכל"ק דהבעש"ט.

יצר הרע

ב"לב דוד" להחיד"א הובא בראשו ו' דרשות מרבנו חיים ויטאל זיע"א, וכתב שם החיד"א הגה"ה על הפסוק "טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל" וז"ל: ממלך גימטריא סמא"ל עם הכולל, זקן אותיות נזק, ועיקרו להחטיא עם נקבה גימטריא נזק עכל"ק.

צפרים

ראש התיבה צ' סוף תיבה ם, ביחד צם. והיינו שיראה האדם הטובה שיש לו מזה שצם על חטאיו על מנת לשוב בתשובה למרות שמתמעט חלבו ודמו, ויסתכל על אמצע התיבה שהיא פרי היינו הפרי שיש לו מהצדקה והתענית למרות שנחסר יש לו פרי מכך (עפ"י "אדרת אליהו" פ' מצורע).

פה

כתב ב"אדרת אליהו" פ' מצורע וז"ל: אות פ"ה המילוי שלה ה"א שהוא גימטריא חמישה, והכוונה לרמוז שיש בפה חמשה חלקים של דבור וכו'... והנה המפרשים ז"ל כתבו כי הרמב"ם ז"ל חולק הדיבור לחמשה חלקים, הא' נקרא מצוה בו, והוא דיבור של תורה ותפלה. הב' נקרא נזהר ממנו, והוא של לשון הרע ושאר דיבור אסור. הג' נקרא נמאס, והוא של דברים בטלים ודברי הבאי. הד' נקרא אהוב, הוא שבח המידות השכליות. החמישי נקרא מותר, והוא דבור של משא ומתן ושאר צרכי הגוף, עד כאן דבריהם ז"ל. עכל"ק בשינוי סדר מעט.

לשון

בספר "עוד יוסף חי" פ' תזריע כתב וז"ל: ראש אותיות לשון הוא למ"ד שהוא רומז ללשון עצמו, וסוף אותיות לשון הוא ן פשוטה מאותיות מנצפ"ך שהוא דוגמת אבר התשמיש, שהוא ארוך ועטרה בראשו, והם מכוונים זה כנגד זה, אחד בראש ואחד בסוף, להורות אם נפגם הלשון יפגם אבר התשמיש ג"כ עכל"ק. א"ה ריחמ"א: ועוד יש להוסיף בס"ד שלשו"ן עולה בגימטריא שכינה עה"כ להורות שאדם שומר על לשונו ובריתו שורה עליו השכינה.

קרוב רחוק

בספר "עוד יוסף חי" פ' תזריע כתב וז"ל: הנה ידוע מ"ש המפרשים ז"ל שהשקר נקרא קרוב דאותיות שקר קרובים זה לזה, ואמת נקרא רחוק דאותיות אמת רחוקים זה מזה, אות אל"ף בראש, ואות מ"ם באמצע, ואות תי"ו בסוף. וכל דיבור טוב של תורה ויראה נכלל בדרגא דאמת, ונקרא אמת שאותיותיו סדרן רחוק. וכל דיבור של איסור הן לשה"ר הן ליצנות וחנופה וכיוצא נכלל בדרגא דשקר שאותיותיו סדרן קרוב. ושני מיני הדברים של אמת ושל שקר עניינם הוא בשיחה ולכן קרוב עולה מספר ש"ח, ורחק עולה ג"כ מספר ש"ח, ששניהם המה שיחה של האדם. ולכן כתוב על התורה "ממרחק תביא לחמה", כי התורה היא קיימא בדרגא דאמת שאותיותיו רחוקין זה מזה, וכו' עכל"ק.

עצל וזריז

בספר "עוד יוסף חי" פ' טהרות כתב: זריז– חלק המילה לשניים וקרי ביה זר בצירי הוא עטרה, וי"ז גימטריא טוב, והיינו שהזריז זה זר טוב, שצריך זריזות למצוות עשה. ועצ"ל ר"ת ע'ל צ'ווי ל'אוין, היינו שצריך להיות עצל כאשר היצר בא לפתות בעשיית רע. עכתד"ק.

צרוע

בספר "עוד יוסף חי" פ' טהרות כתב וז"ל: נ"ל בס"ד אומרו "נרפא נגע הצרעת מן הצרוע" דידוע מ"ש רבינו האר"י ז"ל שהצרעת היא מחמת הסתלקות אור החכמה, וידוע כי אור החכמה נקרא שמן, ולכן תמצא דרמוז זה במילוי אותיות צרוע כזה צד"י רי"ש ו"ו עי"ן המלוי עולה מספר

שמן, וז"ש "נרפא נגע הצרעת מן הצרוע", ר"ל מן החכמה שנקרא שמן הרמוז במילוי הצרוע עכל"ק.

צרעת

בספר תפארת יהונתן פ' תזריע כתב צרעת בהיפוך אתוון עצרת כי נעצר רוה"ק ולכן בא נגע בגוף האדם.

תם

בקרב אותיות תם נמצא אותיות יום דהיינו כך: תי"ו מ"ם (בא"ח דרושים פ' אחרי מות עיי"ש למה התכוון).

קנה ושט

בבא"ח דרושים פ' אחרי מות כתב על הפסוק "ואל יבא בכל עת אל הקדש" ווזת"ד: עת בגימטריא קנה ושט, דהיינו שקנה בו עוסקים בלימוד התורה ומשמח את הלב ע"י כך, וכן ושט ע"י שתיית יין משמח הלב וזה הכוונה שלא יבוא אל הקודש עם שמחה משתיית יין ולימוד תורה אלא מלימוד תורה בלבד עכתד"ק.

חטא אדם הראשון

בבא"ח דרושים פ' אחרי מות כתב וז"ל: ידוע כי החטא היה בפגם שתי דלתין של שם "שדי" ושם "אדני", ונשאר ש"י אנ"י בסוד "הנחש השיאני" דלעתיד יתחברו הדלתין ואז יהיה שני השמות הנזכרים שלמים בשבע אותיות עכל"ק.

אהרן

אהר"ן נוטריקון א'ה'בה ר'בה ונו"ן פשוטה יוצאת מחוץ לשורה. להורות שהיה אהבה רבה לאהרן אפילו למי שיצא מחוץ לשורה. מפי ר' שלמה סגל שליט"א מעפולה בשם הרבי מליובאוויטש.

חק

הגמ' במסכת ביצה טז. "חק לשנא דמזוני הוא", והנה המילוי של ח"ק הוא חי"ת קו"ף ואותיות האחרונות של המילוי הם פ"ת לרמוז על לישנא דמזוני.

מלח

ביו"ד (ס"ט סעיף ו') כתב ששיעור מליחה הוא מיל (היינו כדי שיעור הילוך מיל). ובבאר היטב אות כ"א כתב וז"ל וסימנו "במלח תמלח" (ויקרא ב' י"ג) במלח גימטריא מיל (או"ה כלל א' דין ט') עכל"ק.

זא"ת

זא"ת גימטריא קול צום ממון (בא"ח דרושים פרשת אחרי מות ועוד בהרבה ספרים).

ברכות וקללות

בספר "לב אבות" הביא (משם ויקרא רבה פ' ל"ה): רבי אבא בריה דרבי חייא בשם ר' יונתן אמר חשבתי ברכות חשבתי קללות, ברכות מאל"ף עד תי"ו וקללות מן וא"ו ועד ה"א, ולא עוד שהן הפוכות ע"ש. עכל"ק.

לא תאכלו על הדם

"לא תאכלו על הדם" (ויקרא י"ט כ"ו) כתב בבא"ח דרושים פ' קדושים וז"ל: נ"ל בס"ד התשמיש מכונה בשם אכילה כמו "אכלה ומחתה פיה" (משלי ל' כ'), ויש חמישה דמים טמאים שהם דוחים התשמיש של איש ואשתו, וזהו שאמר "לא תאכלו על הדם" ה' דם ר"ל על חמישה מיני דם. ונ"ל בס"ד קודם אותיות "דם" יש אותיות ג"ל שהוא לשון גללים שהוא זבל הכרס. והאדם טוב שיפנה תחילה קודם סעודתו ואח"כ יאכל, וזהו שאמר "לא תאכלו על הדם" ר"ל קודם שתפנו הגללים מן הכרס הרמוזים באותיות שקודם דם עכל"ק.

או יובן בס"ד "לא תאכלו על הדם" עפ"מ שכתב הגאון חיד"א ז"ל ברב"ל (לא ברור לי על איזה ספר מדבר) האוכל מאכל הרבה אז וא"ו של ושט יתארך, ונעשה ושט אותיות שטן, ששולט השטן באכילתו עיי"ש. והנה בין מספר וא"ו ומספר נו"ן הוא "דם" וזהו שאמר "לא תאכלו על הדם" רצה לומר שתגרמו להוסיף דם על הושט ויהיה "שטן" וכו' עכל"ק.

זקן

קודם אותיות זקן יש אותיות צום, והיינו שקודם שתזקין תעשה צום על עוונותיך (עפ"י "בן איש חי" דרושים פר' קדושים עיי"ש).

כלי

כל"י ר"ת כ'הנים ל'ויים י'שראלים, והיינו שע"י האחדות נעשים כלי קיבול לשפע וברכה ולכל אחד יש מחלק ומצוות חברו (עפ"י בא"ח בספר "עוד יוסף חי" פ' אחרי). א"ה ריחמ"א: ויש להוסיף מה שכתוב "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", מדוע נקט ישראל ולא גם כהנים ולווים ויש לומר דמלת כ"ל היא ר"ת של כ'הנים ל'וים, ואח"כ נכתב ישראל ולכל אלו יש חלק לעולם הבא (שמעתי מיהודי בעפולה איני יודע מה שמו, ויזכר שמו לטובה).

וא"ו החיבור

בספר "עוד יוסף חי" פרשת אחרי מות כתב על הפסוק "דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקודש" וז"ל: וראיתי למפרשים ז"ל שנתקשו כאן ביתרון הוא"ו של "ואל יבוא" כיון שלא קדם אליו דיבור אחר וזה הדיבור ההתחלה. וכן נתקשו במ"ש בפרשת תולדות "ויתן לך האלוקים" ביתרון וא"ו, וכן בפסוק "ויעשו בני ישראל את הפסח", וכן פסוק "ואביה ירוק ירק בפניה" ונדחקו לומר זה דרכו של המקרא למנקט הכי, ולא ערבה לי תשובה זו. והנראה לי בס"ד בכל זה וכיוצא באמת לא היה דיבור זה התחלה אלא אמר דיבור אחר קודם זה באותו ענין ולא נכתב, כי באמת כל עניינים הנזכרים בתורה יש בהם דברים הרבה שלא רצה השי"ת שיכתבם בפירוש בתורה, ומרע"ה לא היה כותב מדעתו הדברים שהיה הקב"ה מדבר אליו אלא כותב כאשר אמר לו הקב"ה לכתוב וכו'... ואל תשאל למה היה כך והנה זה מפלאות תמים דמים ומי יודע בסוד ה' עכל"ק. א"ה ריחמ"א: נ"ל בס"ד שמה שנכתב בכל אלו המקומות ו' להורות על המשכה של ענין דוא"ו הוא המשכה מלמעלה למטה וע"כ נכתב בכל המקומות האלו וא"ו להורות על המשכה.

כל"י

כל"י ר"ת כ'הנים ל'ויים י'שראלים, והוא שם קדוש מע"ב שמות, שם י"ח מע"ב שמות ועיי"ש ב"עוד יוסף חי" דרושים פר' אחרי בכוונת הדברים. א"ה ריחמ"א: ואפשר להוסיף שלא לחינם יצא ששם קדוש זה כל"י הוא השם הי"ח בע"ב שמות להורות על החיות שיש בכל ג' חלקי עם ישראל כהנים לוים וישראלים.

דם

ב"עוד יוסף חי" פר' קדושים כתב וז"ל: "לא תלך רכיל בעמך", כפשוטו שתאמר לראובן קללך שמעון, דאם שמעת משמעון קללות ובזיונות על ראובן תשתוק ולא תגיד לראובן. אבל אם שמעון קילל וביזה את ראובן בפרהסיא לפני עשרה בני אדם תוכל להגיד לראובן, כי כיון ששמעון דבריו היו גלויים בפרסיה אין בזה רכילות. ונרמז זה באותיות הסמוכים לאותיות דם מלפניהם ואחריהם, כי קודם דם יש אותיות ג"ל, ואחר דם יש אותיות נ"ה, הרי צירוף נגלה, וידוע דארז"ל אין עמידה אלא שתיקה דכתיב "ובפתחי עמדו כל העם", וידוע דארז"ל "על" רצונו לומר סמוך כמו "ועליו מטה מנשה". וז"ש "לא תעמוד על דם רעך" ר"ל אל תשתוק בדבר הנגלה שרמוז בסמיכות אותיות דם מלפניהם ואחריהם עכל"ק.

מלח

שמעתי מפי אבי מורי ורבי מזכה הרבים המשמש בקודש רבי משה אבוחצירא שליט"א שאמר לי כך: כתוב "על כל קרבנך תקריב מלח", וידוע שבזמן שבית המקדש קיים היו שמים על כל הקרבנות מלח, אבל בימינו שאין קרבנות ושולחנו של אדם הוא המזבח לכן ישים מלח על השולחן, ומלח הכוונה להגיד חידושים על השולחן והיינו על כל קרבנך תקריב מלח, ומלח הוא ר"ת מ'צוה ל'הגיד ח'ידוש. עכל"ק. א"ה ריחמ"א: ועוד יש להוסיף על דברי אבי מו"ר שמל"ח הוא בגימטריא לח"ם ולחם הוא משל ורמז לתורה הקדושה כמו שכתבו "לכו לחמו בלחמי", והיינו שעל כל שולחן יהיה לחם היינו דברי תורה. ועוד מל"ח ידוע שהיא ממתקת את הבשר, וכן התורה ממתקת את האכילה שלא יהיה בה ח"ו דבר שאינו טוב.

עשר ספירות

ב"אדרת אליהו" לרי"ח זיע"א פ' קדושים כתב שר"ת של עשר ספירות כך כח"ב חג"ת נהי"ם עולים בגימטריא עמית"ך (א"ה א"מ ס"ט: היינו כי אלו הר"ת של הי"ס עולות גי' תקמ"ו ו"עמיתך" עולה גי' תק"מ ועם הכולל והאותיות עולה גימ' תקמ"ו) ורמז לעשר ספירות בפסוק "הוכח תוכיח את עמית"ך". וכן להוסיף שעולה כמנין ישרא"ל עם הכולל (א"ה א"מ ס"ט: נראה כוונתו עם האותיות, כי ישראל עולה גימ' תקמ"א ועם האותיות עולה גי' תקמ"ו כמנין ר"ת של כח"ב חג"ת נהי"ם) ועיי"ש כוונת הדברים.

והדרת פני זקן

עיין ב"אדרת אליהו" ל"בן איש חי" פרשת קדושים פירוש על הפסוק "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן".

זקן

זקן נוטריקון זה קנה חכמה (עי' קידושין ל"ב ב') – ועיין בספר "ברכת פרץ" פ' קדושים לר' יעקב ישראל קנייבסקי זיע"א היכן מרומז חכמה במילה זקן, וכתב שם שמרומז במילה קנה מלשון קנין שהוא קנין תורה וחכמה, ואין שום קנין בעל ערך חוץ מקנין של תורה, עיין נדרים דף מ"א ד"ה אמר אביי נקטינן אין עני אלא בדעה וכו' עיי"ש. (א"ה א"מ ס"ט: כשלמדתי הגמ' בקידושין הנ"ל הבנתי את פשט הענין כי זקן ר"ת ז'ה ק'נה נ' והיינו נ' שערי בינה).

אהבה

ב"פ אהבה עולה מספר שם הוי–ה ("עוד יוסף חי" פ' אמור). א"ה ריחמ"א: ולהוסיף שאהב"ה עולה בגימטריא אח"ד שכולם מחשבתם לאחד מימלא נהיה שם הוי"ה.

כהנים

בבא"ח דרושים כתב בפ' אמור וז"ל: ראש אותיות "כהן" (א"ה א"מ ס"ט: היינו האותיות הקודמות לאותיות כהן) שהוא שם התואר של הכהנים הוא אותיות "מי"ד" דמשמעותם זריזות, דשלמות עבודת הכהן תלויה בזריזות, וכמו שארז"ל הכהנים זריזין הם (שבת כ.) וכל כהן שהוא עצל ואינו זריז אינו יכול לעבוד עבודת הקודש. עכל"ק.

מעות

מעו"ת ר"ת ו'אין ע'ברה מ'כבה ת'ורה, לרמוז למאמר חז"ל (סוטה כא.) עברה מכבה מצווה ואין עברה מכבה תורה (הובא בעלון שבועי "יוסף חיים" פרשת אמור). א"ה ריחמ"א: עוד מעו"ת עולות בגימטריא תיק"ו, והרמז בזה שאם יש מעות שיש בהם ספק אז יבוא תיקו הוא תשבי יתרץ קושיות ובעיות.

חייב

בספר "ים של שמואל" להגאון הקדוש ר' יעקב משה קרמר זצ"ל כתב בעמ' ק"צ וז"ל: שמעתי מכ"ק אדמו"ר ציס"ע מרן מסאטמר זצוק"ל זיע"א בשם אביו הרה"ק זי"ע או זקינו הסבא קדישא מרן הבעל ה"ייטב לב" זצוק"ל זיע"א שאמר באם ח"ו יצא איש יהודי חייב ה' ישמור ח"ו, אזי יש לו תקנה לפרש אלו התיבות י'עלזו ח'סידים ב'כבוד י'רננו ר"ת חיי"ב, ובזה יתבטל הגזר דין לחיים טובים ולשלום בעזרת האל יתברך שמו אכי"ר. עכל"ק. א"ה ריחמ"א: עוד חייב עולה בגימטריא יהיה לרמז על מה שכתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". וע"י שיחשוב על העתיד שיתעלה שמו של ה' יתברך הכל יהיה טוב ויתבטל מעליו הגזר דין.
עוד חיי"ב עולה בגימטריא ל' והיא נוטריקון של לימוד, והיינו אם יצא האדם חייב בדינו איך יתבטל הגזירה ע"י שילמד תורה.

המלאך מיכאל

בספר "אדרת אליהו" פ' בחוקותי כתב שכאשר ישראל חוטאים גורמים לסלק אותיות אל"י ממיכאל וישאר מ"ך עכל"ק.
ולפי"ז יש לומר שאם רואה אדם שנתמעט פרנסתו ונעשה עני זה כתוצאה מעוונותיו, ולכן יעשה תשובה וע"י כך יחזירו אליו אותיות אלו.

ביקור

ביקור הוא מלשון נטישה ועזיבה, וכן לשון המשנה (פאה ו' א') "הבקר לעניים" פירוש הפקר ("אדרת אליהו" פ' בחוקותי).

תאנה

תאנ"ה ר"ת ת'רח א'ברהם נ'חור ה'רן (בספר "אדרת אליהו" פרשת בחוקותי משם הרה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע).

רבקה

בספר "אדרת אליהו" פ' בחוקותי הביא משם הרה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע שרבקה תקונה של חוה, לכן "ויעתר יצחק להוי–ה' לנוכח' אשתו'" סופי תיבות חו"ה עכל"ק.

רשעים

רשעים בהיפוך אתוואן ר"ם יש"ע, היינו שאנו צריכים להפוך את הרע שברשעים לר"ם, ויש"ע מלשון ישועה.

אברהם

אברהם אותיות ב"ר מא"ה, לרמז שבן נולד לו למאה. כוונת הברכות לר' אהרן ראטה זצוק"ל.

שמים

בספר "כוונת הברכות" הובא שמילת "שמים" מופיעה בתורה מאה פעמים, וכן מילת "שמים" מופיעה בתהילים מאה פעמים והם כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום.

אל

בבא"ח דרושים פ' במדבר כתב ששם אל ירמוז על האבות ששמם הוא א'ברהם י'צחק י'שראל י'שורון ר"ת גימטריא א"ל.

לב

בבא"ח דרושים כתב בפ' במדבר וז"ל: קודם אותיות "לב" יש "אך" שהוא לשון מיעוט, ואחר "לב" יש "גם" לשון ריבוי. רמז, בדברים העליונים כל מה שקונה אדם תורה ומצוות ומעשים טובים, יחשוב אותם למעט, ולכן למעלה מן "הלב" יש "אך" שהוא רמז על דברים של מעלה. אבל בדברים התחתונים הארציים מה שיקנה מהם יחשבם למרובה, שיהיה שמח בחלקו, ולכן תחת "לב" יש "גם". וידוע כי האבות היו שפלים וענוים למאוד, שהיו רואים כל מה שסגלו בתורה ובמצות הם דבר מועט, ולכך נרמז מספר "אך" שהוא לשון מיעוט בראש שמותם שהם א'ברהם י'צחק י'עקב. עכל"ק.

שרה רבקה רחל לאה

ס"ת דשמות האמהות מספר גאול"ה, שבזכות האמהות נזכה לגאולה של הגופים. ומצד האבות שר"ת שלהם הוא שם אהי–ה ומצידו יזכו לחירות הנפש (בספר "עוד יוסף חי" פ' במדבר).

אליעז"ר

כתב בספר "עמק הברכה" הקדמה לפירוש פרד"א, שאליעז"ר בגימטריא "וחרם לא יהיה" (זכריה י"ד) עם הג' תיבות של הפסוק, והיינו שנידו חכמים את רבי אליעזר בן הורקנוס ולא החרימוהו (פירוש הגאון הרד"ל).

בשכמל"ו

אותיות של ר"ת ב'רוך ש'ם כ'בוד מ'לכותו ל'עולם ו'עד הם שלו"ם ב"ך (מספר "עוד יוסף חי" פ' נשא).

זכר ונקבה

ההפרש שבין מספר זכר לנקבה הוא ע', וע' בגימטריא הוא סו"ד. לרמוז שההפרש בין הזכר לנקבה הוא דלא לגלות סודו לנקבה כמאמר חז"ל.
א"ה ריחמ"א: ועוד יש להוסיף בס"ד שע' עולה בגימטריא יי"ן והרמז בזה שהנקבה לא תשתה יין בלא רשות הזכר. ועוד ע' עולה בגמטריא מ"ל להורות שרק הזכר נמול ולא הנקבה.

עין מוח לב

עין מוח לב עולה מספר יראה, שבהם תלויה היראה. ועולים מספר גבורה שבהם נראית גבורה של אדם במלחמת היצר הרע. והנה ר"ת שלשה אברים אלו כסדרן בגוף האדם הוא מעל שהוא ר"ת מ'ח ע'ין ל'ב, שאם זכה אם יהיה משמעות מע"ל לשון "עליה" ועליון כמו "בשמים ממעל", ואם לא זכה יהיו לשון מעילה עכל"ק ("בן איש חי" דרושים פר' נשא).

שלום

"נחלה בלי מצרים" גימטריא תקט"ו ועם האותיות גימטריא תקכ"ז כמנין שלו"ם במילואו כזה – שי"ן למ"ד וא"ו מ"ם, שעולה תקכ"ו ועם הכולל גימטריא תקכ"ז עכל"ק (בספר אדרת אליהו פ' נשא). (א"ה א"מ ס"ט: בלי הכולל עולה תקכ"ז).

מנורה

מילוי מנורה כזה מ"ם נו"ן ו"ו רי"ש ה"ה גימטריא זית לרמז שאורה של המנורה יהיה משמן זית דווקא (אדרת אליהו פ' בהעלותך). (א"ה א"מ

ס"ט: היינו רק אותיות המילוי כזה: מ' ו"ן ו' י"ש ה' עולה גי' 417 כמנין זי"ת).

נטריקן

ר"ת נ'שמה ט'הורה ר'וב י'מיה ק'דושה נ'צחיות (ספר נטריקן קו"א לבעל הפמ"ג).

אות אל"ף ונו"ן

בבא"ח דרושים פ' שלח לך כתב וז"ל: והנה ידוע אות אלף נקרא אחד שמספרו אחד, וגם אות נו"ן נקרא אחד כי נון כפופה הוא משלש אותיות שאין להם זוג וכו' עכל"ק.

סמים

סמים בא"ת ב"ש חיים להורות שקטורת הסמים מסוגלת לחיים (בא"ח דרושים פר' שלח לך).

יהושע בן נון

הבא"ח דרושים פרשת שלח לך כתב וז"ל: כתבו רבני אשכנז ז"ל טעם דכל בן הכתוב במקראות נקודתה סגול, ורק בן נון נקודתה חיריק. ופרשו כשנטל הקב"ה היו"ד משרי נתרעמה איך סילק אותה מן הצדקת, ואמר לה הקב"ה אתן אותך בצדיק אחד שהוא זכר, ולא פרש לה מי הוא זה. וכיון שבא יהושע נתנה היו"ד אליו, כי תחילתו היה שמו "הושע". אך היו"ד בהיותה בשרי לא היתה בה נקודה כלל, וכאן אחר שנעשית ביהושע הובאה נקודה תחתיה שהוא נקוד בשוא, ומנין לה זה, לכך נטל שתי יודין מן הסגול שהוא תחת בן ועשאו שוא והניחו תחת יו"ד של יהושע, ואם כן לא נשאר תחת בן של בן נון אלא נקודה אחת של חיריק, עד כאן דבריהם.

טעמי המקרא

ב"עוד יוסף חי" פ' שלח לך הביא רמז לטעמים למה ירמזון: "תרסא" רמז ללבנה, שבלשון פרסי קורין ללבנה אסתהר ותרסא בהיפוך אתוון הוא אסתר, שהיו קוראין לה לבנה. אזלא גרי"ש כוונתו: אזלא – הלך לג' רי"ש היינו שלשה אבות שהם הראש של עם ישראל.

שם אהיה

ב"אדרת אליהו" פרשת שלח לך כתב על הפסוק "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה" (י"ג ל') וז"ל: או יובן בס"ד לרמוז "עלה" במילואה כזה עי"ן למ"ד ה"א גימטריא ר"י כמנין עשרה פעמים "אהי"ה" שעולים גימטריא ר"י, וידוע שגאולת מצרים היתה על ידי שם "אהיה", כי לכן עבדו שם רד"ו שנים כמנין עשרה "אהי"ה, וכמו שביאר רבינו האר"י זיע"א. ורמזו להם כי בודאי יהיה להם כח מבחינת שם "אהיה" כאשר היה להם בגאולת מצרים, וזהו "עלה" רמז להנזכר "נעלה" ובזה "וירשנו אותה" כי בזה בודאי הוא ש"יכול נוכל לה" עכל"ק.

אלי אלי למה עזבתני

שמעתי מפי ר' דוד דואיב שליט"א ששמע מהרב בן סניור ששמע מהרב גלינסקי שר"ת אל"י הוא א'ני ל'א י'ודע. שלפעמים האדם מרגיש צרה ואומר למה עזבתני לכן מקדים לומר א'ני ל'א י'ודע, שאלו דרכיו יתברך ויש מטרה בזאת הצרה.

כב"ה

לפעמים שואלים אדם למה עשית את זה, והוא עונה בסתם ככה. והוא ר"ת כ'י כ'ל ה'אנשים, היינו מכיוון שכל האנשים עושים דבר מסוים אז גם הוא עושה. וזהו ר"ת דהפסוק בפרשת שלח לך (כ"ב י"ד) "כי כל האנשים הרואים את כבודי" ע"כ. ואגב יש להוסיף שר"ת של ה'רואים א'ת כ'בודי עולה בגימטריא כ"ו שהוא גימטריא של שם הוי"ה.

ארשת

ארשת ר"ת למפרע ת'ורה ש'ישים ר'בוא א'ופנים, שזכה משה רבנו ע"ה להם ("מחשוף הלבן" פר' קרח).

עשיר

בספר "עוד יוסף חי" פ' קרח הביא טעם מדוע נקרא בעל ממון בשם עשיר וז"ל: להורות כי הממון מצד עצמו גורם רע לאדם, אך אם האדם יוציא ממנו לצרכי העוה"ב הנקראת בשם יש כדכתיב "להנחיל אוהבי יש" לא יהיה לו רע מן הממון, כי אין הממון גורם רע לאדם אלא א"כ יוציא אותו רק לצרכי הבלי עוה"ז בלבד. ולכן אותיות עשיר שהם פאר לבעל הממון,

הראש והסוף הוא אותיות "רע", ואותיות "יש" שהוא עוה"ב הנקראת בשם יש מפסיקין בין אותיות רע, כי ע"י שהוא מוציא מן ממונו לצורך "יש" לא יגרום לו רע בהוצאותיו לצרכי הבלי העוה"ז עכל"ק.

עושר

אותיות עושר חציים מורה על עבדות הנעשית לאדם מצד העושר, וחציים מורה על שררה ואדנות. והיינו כי אות וא"ו של עושר אם תחלקנו לשני שלישים ושליש יהיה אותיות ב' ד' ותצרף אותיות ב"ד עם אות ע' של עושר, יהיה מזה צירוף עבד, הרי החצי של אותיות עושר מורה על עבדות. ונשאר חצי השני אותיות שר, הרי בזה נרמז שררה ואדנות, והיינו יש זוכה שיהיה שר מצד העושר שלו, ויש לא יזכה לכך אלא יהיה עבד מצד העושר שלו עכל"ק (עוד יוסף חי פ' קרח).

משה רבנו

אותיות המילוי משה כך מ"ם שי"ן ה"א המה אותיות מאין. אמר, אפילו אני שקיבלתי תורה ועליתי למרום נחשב לאין נגד האבות ואינני שווה עמהם אלא נטפל להם עכל"ק. ("עוד יוסף חי" פ' קרח).

משה רבנו

אותיות המילוי דשם משה כך מ"ם שי"ן ה"א הוא שם מיכאל, ושם מיכאל הוא מלאך כהן עליון בשמים ואהרן כנגדו בארץ ("עוד יוסף חי" פ' קרח).

סלע

בגליון תורני "עונג שבת" (פ' חוקת תשס"ד) הובא על הפסוק "ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים" (במדבר כ' י"א) וז"ל: באות סמ"ך יש ג' אותיות, באות למ"ד יש ג"כ ג' אותיות, באות עי"ן יש ג"כ ג' אותיות. כעת, אם תכה ותוריד אותיות מהשלושה אותיות האלו סל"ע במילואם, דהיינו תוריד מהם את האותיות הראשונים והאחרונים, מאות סמ"ך ישאר בידך מ', מאות למ"ד ישאר בידך מ', מאות עי"ן תשליך הע' והנ' ישאר בידך י', ביחד הם אותיות מים. וזה שאמר "ויך את הסלע פעמים", בכל אות מן הסלע שתי אותיות, "ויצאו מים רבים" יצאו מזה אותיות מים. עכל"ק. (בשם הרב "חומת אריאל").

נעשה ונשמע

ב"עוד יוסף חי" פרשת חוקת כתב וז"ל: הנה אמירת "נעשה ונשמע" יש בהם שבעה אותיות מן כ"ב אותיות אלפ"א בית"א שהתורה בנויה בהם. כי "נעשה" הוא ארבע אותיות, ועם וא"ו של "ונשמע" הרי חמשה, ועם שין ימנית של ונשמע הרי ששה (כי ידוע דשין ימנית לחוד ושמאלית לחוד), ועם אות מ"ם של ונשמע הרי שבעה אותיות, והשאר לא יבואו בחשבון כי כפולים הם עכל"ק.

חטא עץ הדעת

כתבו המקובלים שאחד מהפגמים שנעשו בעץ הדעת, שגרם אדם הראשון פגם בדל"ת של אחד לעשותו רי"ש ח"ו, וגרם ג"כ באות רי"ש של אחר לעשותו ד' ח"ו. ולכן גזר עליו "קוץ ודרדר תצמיח לך", כי ההפרש שיש בין מספר ד' לבין מספר ר' הוא מספר "קוץ". ואמר לו "דרדר תצמיח" כי דרדר הוא דל"ת רי"ש ודל"ת רי"ש על אשר עשה הדלת רי"ש והרי"ש דלית כנזכר בספר נחל קדומים ע"ש עכל"ק.

מרים

ב"עוד יוסף חי" פרשת חוקת כתב שידוע שהמים במדבר באו בזכות מרים, וזה נרמז באותיות שמה שהם אות ר' ואותיות מים, ומספר ר' הוא עולה מספר מסלע. נמצא בשמה הטוב נרמז מאמר הכתוב שהוציא להם מים מסלע, כי אות ר' שבשמה מספרו מסלע ונשאר מים עכתד"ק.

ברוך שאמר והיה העולם

ב'רוך ש'אמר ו'היה ה'עולם – ר"ת "בשוה", כי הקב"ה כשברא העולם והנבראים שבתוכו, אע"פ שאין הנבראים שוים במעלה זה עם זה, עם כל זה רצונו יתב' שהם יראו עצמן בשוה ולא יתגאו זה על זה עכל"ק (ספר "עוד יוסף חי" פ' חוקת).

לא תאור את העם כי ברוך הוא

"לא תאור את העם כי ברוך הוא" – ר"ת בגימטריא תלא"ה כ"ז, היינו שלא תאור את העם כי עצם היסורים שרמוזים במילת תלא"ה מכפרים על קללות. ועוד "כי ברוך הוא" ר"ת גימט' כ"ז שיש להם תורה שיש בה כ"ד אותיות עם מנצפ"ך.

בלק בלעם

צירוף אותיות של בלק ובלעם הוא כך בל קב לעם, היינו שמכיוון שבלעם היה טפל לבלק ובלק הוא העיקר ממילא אין קיום לקללה. וצירוף שמותם הוא בל קב לעם משא"כ אם היה להפך ח"ו (בא"ח דרושים פ' בלק).

גבר

בבא"ח דרושים פ' בלק כתב וז"ל: האדם נקרא "גבר" הוא ג' בר שהוא בר להקב"ה בר לאביו בר לאמו, דשלשה שותפים באדם. אך תואר בר להקב"ה, באמת לא יהיה אלא לישראל דכתיב בהו "בנים אתם לה' אלוקיכם (דברים י"ד א'), וכן "ה' אמר אלי בני אתה" (תהילים ג' ז'). ושם הוי"ה מספרו כ"ו, ולכן יש לישראל צרוף "ברוך" שהוא בר כ"ו לזה אמר "כי ברוך הוא" (בלק כ"ב–י"ב) עכל"ק.

ישראל ואומות העולם

ידוע כי ישראל הולכים מימין לשמאל שהוא סדר אבג"ד, שאותיות הקטן קודם לגדול ממנו במספר. אך עובדי כוכבים ומזלות הולכים משמאל לימין כסדר תשר"ק שאות הגדול קודם לאות הקטן ממנו במספר. ובלעם רצה לומר "כלם" שהוא על סדר אבגד שאות הקטן קודם לגדול, והקב"ה הפך קללתו כפי מדתו ומנהגו שהוא הולך משמאל לימין וצריך לומר מלך כפי סדר תשר"ק וכו' עיי"ש (בא"ח דרושים פרשת בלק).

לוט

כתבו המקובלים "לוט" בגמטריא "מה" והם אחוריים דזעיר אנפין דקדושה. לוטא אחר כנען זעיר אנפין דקליפה וכו' עכל"ק (בא"ח דרושים פרשת בלק).

אותיות של כל דבר הוא שפעו

כל דבר אותיות שמו הן הן צנורות השפע שלו, אך הצמצום יבא מאותיות הפשוט, והברכה ויתרון תהיה מאותיות המילוי כמו שכתב הרב "ערבי נחל" ז"ל (בא"ח דרושים פ' בלק).

שם הבטחון

שם אכדט"ם הוא שם הבטחון, ופנחס לקח כח שם זה והצליח (עיין בא"ח דרושים סוף פרשת בלק). א"ה ריחמא: וידוע משער הכוונות על פסח ששם אכדט"ם הוא חילוף של שם אלהים.

אותיות אל שבשם ישראל

עיין בספר "עוד יוסף חי" פרשת בלק שכתב שקצה שמם של ישראל הוא אל ורצה בלק שבלעם יסתכל על סוף שמם, ולא על כל שמם, שעי"ז זה סימן רע, אבל אם יסתכל על כל שמם יתן להם כוח וחוזק.

בלעם ובלק

אותיות בלבל עמק ("תפארת יהונתן" פ' בלק).

עין

ב"אדרת אליהו" פ' קרח כתב וז"ל: בספר "וילקט יוסף" כתב משם הרב "שם שמואל" ז"ל וז"ל: עין הוא מנין ק"ל, ואם יגביה יותר עין הוא ענין קל"א שהוא כמנין סמא"ל. לכן חכם עיניו בראשו שאינו מגביה עיניו להיות בחלק ס"מ. אבל כסיל עיניו בקצה הארץ כי קצה הארץ הוא אות אלף ואז נעשה מנין קל"א שהוא סמא"ל, עכל"ק.

הכאה

עיין ב"אדרת אליהו" לגרי"ח זיע"א פרשת חוקת כיצד עושים חשבון ההכאה בגימטריא אות באות וראש בסוף על הפסוק "וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים" עיי"ש.

כולל

עיין בספר "עוד יוסף חי" פ' פנחס שהסביר מה הוא הענין של הגימטריא עם הכולל (על הפסוק לאלה תחלק את הארץ וכו'). ועיין בריש ספר "שבת מלכתא" להרב שמשון דוד פינקוס זיע"א.

חולם וחיריק חשבונם

כתב ב"אדרת אליהו" פ' בלק שניקוד חולם הוא תמורת וא"ו, היינו שאם נכתב בתורה לדוגמא נפל בלא וא"ו שהוא בגמטריא מאה שישים, יכול

לעשות את ניקוד חולם תמורת הוא"ו ויהיה בגימטריא קס"ו וכן על זה הדרך. ועוד כתב שם שניקוד חיריק הוא במקום אות יו"ד.

איש

ר"ת א'הבה י'ראה ש'מחה של רוממות (בא"ח דרושים פ' מטות).

קמץ

ניקוד קמץ מורה על דבר הידוע. ("עוד יוסף חי" פ' מטות).

נשי"ם

ר"ת ש'ומר נ'פשו ירחק מ'הם (ר' יניב בן גנו שליט"א מעפולה, וכעת תל ציון).

איכה

"א'יכה י'שבה ב'דד ה'עיר ר'בתי ע'ם ה'יתה" ר"ת איב"ה רע"ה. ועיין זוהר חדש על איכה (דף קיא ע"א) כוונת הדברים ועוד שם "כ'אלמנה ר'בתי ב'גוים ש'רתי ב'מדינות ה'יתה ל'מס" ר"ת למפרע ל"ה בשבר"ך ועיין שם כוונת הדברים ובפירוש "מתוק מדבש".

עקב

בספר "בן איש חי" דרושים פ' עקב כתב שבעשרת הדברות יש עקב תיבות, והתיבה האחרונה היא "לרעך", והיינו שתמיד תהיה אהבה ואחוה ביניכם עכת"ד. ויותר מזה, שיהיה אהבה ואחוה ביניכם בדור האחרון שהוא בבחינת עקב.

ואכלת ושבעת וברכת

ואכלת ושבעת וברכת – ר"ת ג' ווי"ן גימטריא ח"י. רמז שצריך להתפלל תחלה ח"י ברכות ואח"כ יאכל, ולא יאכל תחילה, כי אסור לאכול קודם תפלה. ועם ר"ת "א'ת ה' א'להיך ע'ל" גימט' "מאה", רמז שחייב האדם לברך מאה ברכות בכל יום. ועם ר"ת כל הפסוק גימט' קצ"א. ועם כללות י"ג תיבות וכולל הכל גימט' צדי"ק. רמז שחייב אדם להשלים כל יום מספר צדי"ק, והם מאה ברכות, תשעים אמנים, ד' קדושות, עשרה קדישים. ויש בפסוק י"ב תיבות רמז לשלימות ההשפעה בי"ב שבטי ישראל. הפסוק

מתחיל בוא"ו ומסיים בכ"ף, אותיות כ"ו מספר שם "הוי–ה" ברוך הוא, לרמוז שההשפעה היא מבחינת שם "הוי–ה" ברוך הוא. גם יובן בס"ד כ"ף במילואו מאה, ו"ו במילואו גימטריא י"ב וכאשר יתמלא הו"ו דשם ב"ן הרי סך הכל גימט' יב"ק שהוא יחוד גדול שיש בו שפע רב.

לב

עשיר, אותיות אמצעיות שלו הם נקראים לב השם שלו, כי כל אמצעי נקרא לב בכל מקום, וכמו שכתבו רבותינו ז"ל על בית המקדש שנקרא לב בשביל שהוא אמצעי, שממנו נתפשט העולם לארבעה צדדין, וכן כתב הרמב"ם ז"ל דכל אמצעי נקרא לב. ואמצע שם עשיר הוא אותיות י"ש, לרמוז שיזכה ע"י צדקה לש"י עולמות ("עוד יוסף חי" פר' ראה).
א"ה ריחמ"א: ויש להוסיף על זה בס"ד שהנה ר"ת וס"ת של עשיר הוא ע"ר והיינו שאם הוא ע"ר לתת לעני ש"י יזכה לש"י עולמות, ואם ח"ו הוא ר"ע ולא רוצה לתת לעני ש"י אז לא יזכה לש"י עולמות.

בראשית

א.בראשית – אותיות בר אשית. וידוע דרשת רבותינו (הובא ברש"י ריש בראשית) בשביל ישראל שנקראו ראשית, ובשביל התורה שנקראה ראשית. ולפ"ז יובן, בר היינו תבואה, אשית אתן, בשביל עם ישראל, שכל העולם ניזון בשביל ישראל וכל השפעה שיש בעולם של טובה הכל בזכות ישראל, וכן כל השפעת טובה שיש לישראל וכל פרנסתם של ישראל הכל בזכות התורה הקדושה. וזה כוונת הדבר בר אשית.
ב. בראשית – אותיות רבתי אש. ירמוז על חורבן בית המקדש ועיר הקודש ירושלים שעליה נאמר "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם" עיין רש"י שעם רב היה יושב בה וכן בת רבים) ונצתה כולה באש, ובאש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה בב"א כי"ר.

תרי"ג מצוות

"י'הי ש'לום ב'חילך ש'לוה ב'ארמנותיך" ר"ת ג' תרי"ד שזה תרי"ג ע"ה. לרמוז שהזמן ש"יהי שלום בחילך" וכו' זה מתי שישמרו תרי"ג מצות כולם, וממילא "יהי שלום בחילך ושלוה בארמנותייך" אכי"ר (תהילים קכ"ב ז). וע"י כך יהיה אותיות תדי"ר היינו שיהיה בה שלום ושלוה תדיר ללא הפסק.

אדם

ב"תפארת יהונתן" פ' ואתחנן כתב רמז לראשו של האדם מתוך מילת אדם וז"ל: כי עיקר א' הוא כך א והוא תרין עינין. וחוטם של אדם ופיו הם דל"ת. וכל היקף הגולגולת מפדחתו סובב והולך עד הגרון הוא ם והוא אדם, ולכן נקרא אדם עכל"ק.

קמץ ר"ת ק'ול צ'ום מ'מון

ב"עוד יוסף חי" פרשת שופטים כתב: ולכן תמצא כי תלתא תיקונים הנזכרים שהם ק'ול צ'ום מ'מון הם ר"ת קמ"ץ, וידוע כי נקודת קמ"ץ הוא בכתר (היינו ספירת כתר) שהוא מספר תר"ך מצוות, שהם תרי"ג דאורייתא ושבעה דרבנן. לרמוז שיש כח בשלשה תיקונים הנזכרים שהם ר"ת קמ"ץ לכפר ולתקן על כל מה שיחטא האדם בכל תר"ך מצוות. ולכן הנקודות שיש תחת אותיות אדם הם נקודות של קמ"ץ בלבד, לרמוז תיקון האדם תלוי בשלשה תיקונים הנזכרים הן בתחילת ימיו של אדם הן בסוף ימיו. או לרמוז שיועיל תיקון הנזכר של קמ"ץ הן על גלגול זה הן על גלגול שעבר עכל"ק.

א"ה ריחמ"א: והנה ב' פעמים קמץ שיש תחת שם התואר אדם היינו צורת הקמץ שהוא י"ו עולה בגימטריא לב והיינו שע"י אלו קול צום ממון יוכל לטהר את לבו.

אלול אני לדודי ודודי לי

אלו"ל נוטריקון "א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י". ונראה לי שהכוונה הוא שמילת "אני" משמעותה היא שלכל אדם יש את הרגשת הישות העצמית וכן רצונות אישיים וממילא אם אדם יתן את רצונותיו לה' יתברך ממילא ה' יהיה לו אכי"ר.

אותיות גדולות

בבא"ח דרושים פ' שופטים כתב שכל האותיות הגדולות הם בבינה לדוגמא אותיות ע"ד דשמע ישראל וכו' ע"כ.

משה רבינו

מש"ה ר"ת מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה (קהלת א' ט'), מ'מכון ש'בתו ה'שגיח אל כל יושבי הארץ (תהלים ל"ג ט"ו) (תקוני זוהר חדש דף קט"ז ע"א).

גימטריאות

בתיקוני זוהר חדש (דף קט"ז ע"א) כתב וז"ל: מאן דלא ידע בגימטריאות וחשבונות דיליה עתיד לנחתא לשאול כמא דאוקמיה במדרש קהלת (ט' י') "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה" ע"כ.

ובפירוש "מתוק מדבש" הביא דברי הרמ"ק וז"ל: ר"ל מי שמתעסק בחשבונות השמות כדי לייחד את זו"ן הוא מובטח שלא יחטא חטא כזה המורידו לשאול, אבל מי שאינו עוסק בחשבונות השמות כדי לייחד אותם הוא עלול להכשל בעבירות המורידות אותו לשאול עכל"ק. **א"ה ריחמ"א: עיין בסוף הקונטרס משא ומתן נפלא על ענין הגימטריאות בין תלמידי חכמים וחיזוק על ענין זה של הגימטריאות.**

בששון

"ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה", בששו"ן ר"ת מ'ברכות ש'תים ש'הכל ו'בורא נ'פשות (רבינו האור החיים הקדוש).

בראשית

בראשית אותיות שר"י בא"ת. ירמוז שעל ידי בא"ת, היינו האותיות של התורה מא' ועד ת' יזכה לשר"י היינו שררה ושלטון ע"י התורה הקדושה.

בראשית

בראשית – ירמוז לשי"ר בא"ת היינו שיר ושבח לה' יתברך הוא על ידי בא"ת, היינו על ידי לימוד התורה מא' ועד ת' שזהו השבח הגדול לה' יתברך.

חיים

ארבעה פעמים טוב הוא גימטריא חיים, ירמוז על התורה שנקראת טוב. שילמד ארבעת חלקיה וע"י כן יזכה לחיים (בא"ח דרושים פר' כי תבוא) וארבעת חלקים הם פ'שט רמז ד'רש ס'וד.

קרי וכתיב

כתב בביאור הגר"א או"ח סימן ה' דבקרי וכתיב הכתיב מורה על הסוד והקרי על הנגלה (הובא בספר "התקרבות לה'" עמ' קצ"ד להרה"צ יעקב עדס שליט"א).

יש שישים ריבוא אותיות לתורה

י"ש ש'ישים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה ר"ת ישראל – ב"אדרת אליהו" פ' כי תבא הביא משם הרב "תולדות יוסף" ז"ל על פסוק "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים" (תהילים קכ"ו א') וז"ל: כי כל איש ישראל אחוז באות אחד בתורה. וכן אמרו דורשי רשומות "ישראל" ר"ת י'ש ש'ישים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה, כי שישים ריבוא ישראלים כנגד שישים ריבוא אותיות שבתורה שהן בחינת שרשים גמורים, והיותר על ס' ריבוא הם ענפים מסתעפים מן השרשים וכולם הם מבחינת אותיות התורה. אמנם באותיות, עיקר תנועתם היא על פי נקודות, כי אות אל"ף לא תוכל לומר בלי תנועת נקודות, והנקודה מניע את האות כמו נשמה המניעה את הגוף. ולכן כל אישי ישראל שהן בחינת אותיות בהכרח יש בהם גם בחינת נקודות. והנה בחינת הנקודות הם שלשה, מטה ואמצע ומעלה, והם בחינת חיריק ומלאפום שהוא השורק וחולם. שהחיריק הוא בחינת מדרגת משה כי הוא למטה מן האות, ומלאפום הוא מדרגה אמצעית כי הוא באמצע האות, וחולם הוא מדרגת מעלה שהיא למעלה מן האות כדוגמת עטרה שהיא למעלה בראש המלך. ושלש מדרגות אלו יש לישראל שהן בחינת אותיות התורה, שבהיותן יורדים בגלות הן בבחינת אותיות במדרגת נקודת חיריק שהוא מדרגת מטה שכן הם במדרגה תחתונה ויורדת. אך בזמן שבית המקדש קיים היו בבחינת מדרגת מלאפום שהוא מדרגת אמצע. אמנם לעתיד לבוא יהיו במדרגת חולם שהיא מדרגת מעלה כדוגמת עטרת, ועל זה אמר הכתוב "והיית עטרת תפארת ביד ה'" (ישעיה ס"ב ג') עטרת דייקא שהיא מדרגת מעלה. ועל ענין הנפלא הזה אמר דוד המלך ע"ה "שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים" (תהלים קכ"ו א'), כלומר שבזמן העתיד יבוא משיח וישיב ה' על ידו את שיבת ציון, אז נאמר הנה עלינו למדרגת החולם ונתהוו כל אישי ישראל בבחינת חולמים עכל"ק עיי"ש.

אות אל"ף

בבא"ח דרושים פ' נצבים כתב שנצב הוא לשון מלכות כמו שכתיב "אין באדום נצב מלך" ועפ"י זה כתב וז"ל: גם ידוע כי ששה סדרים יש בתורה

שמתחילין באות אלף ובכל חומש יש אחד, ובחומש דברים יש שנים, והאחרון הוא סדר זה של "אתם נצבים" והם כנגד ששה אלפים שנה דהווי עלמא ובאלף הששי ימלכו ישראל. ולכן באלף של פרשה זו אמר "אתם נצבים היום כלכם", "נצבים" רצה לומר מלכים. ולכן חלם יוסף הצדיק ע"ה "והנה קמה אלומתי וגם נצבה" "קמה אלומתי" זה אלף הששי שהוא כנגד היסוד, "וגם נצבה" במלכות ישראל. וזהו שאמר במדרש (תנחומא נצבים א') "אתם נצבים היום" זהו שאמר הכתוב הפוך רשעים ואינם ובית צדיקים יעמד", שכל זה באלף הששי שבו תהיה הגאולה העתידה להיות במהרה בימינו אמן עכל"ק.

אות אלף

ב"אדרת אליהו" פ' נצבים הביא משם החיד"א ב"נחל קדומים" מחז"ל, דקודם שברא הקב"ה את עולמו היו אותיות התורה במילואן ואלף כתובה א"ף בלתי למ"ד, וראה הקב"ה שאין העולם מתקיים באף והטיל למ"ד ונעשה אלף וכו' עכל"ק.
ונראה לי שהטיל בה דווקא למ"ד, שלמ"ד הוא לשון לימוד, שע"י שילמוד תורה יבטל את האף וכמו שנראה מדברי החיד"א אח"כ.

בשכמל"ו

בשכמל"ו – (ר"ת ב'רוך ש'ם כ'בוד מ'לכותו ל'עולם ו'עד) כתב ב"עוד יוסף חי" פ' נצבים וז"ל: ידוע מה שכתבו המפרשים ז"ל כי אותיות בשכמל"ו שהם ר"ת של היחוד הנזכר (היינו ברוך שם וכו'. יחוד אדנ"י ושם הוי"ה יחוד שמע ישראל והיא מדאורייתא וברוך שם אינו מצות עשה מן התורה) הם נטפלים לשם הוי"ה מלפניו, והיינו אות ב' דכתיב "ויאמינו בה'", ואות ש' דכתיב "אשרי העם שה' אלוקיו", ואות כ' דכתיב "כה' אלוקינו בכל קוראינו אליו", ואות מ' דכתיב "מה' יצא הדבר", ואות ל' דכתיב "ריח ניחוח לה'", ואות וא"ו דכתיב "וה' הולך לפניהם יומם". ויותר מן ששה אותיות אלו לא יש אות נטפל לשם הוי"ה מלפניו עכל"ק.

משמעות מילת תורה לעם ישראל ולאומות

ב"עוד יוסף חי" פ' נצבים כתב וז"ל: אותיות התורה שהם משמעות הוראה הוא דווקא לישראל, אבל להעכו"ם מסתלק אות ר' מן תורה וישאר אותיות תוה שכל אחד מהם תוהה בה דלא ידע מאי קאמר עכל"ק.

זרת כנגד עשו

ב"אדרת אליהו" פ' האזינו הביא משם הרב "זרע ברך" משם הרב "מגלה עמוקות" ז"ל כי ז'רועות ר'שעים ת'שברנה ר"ת זרת, זה עשו הוא הקטן. שהמרכבה נמשלה ליד וישראל לגודל. כמו שהגודל נפרש ונבדל מן הד' אצבעות כן ישראל נפרשים ונבדלים מן הד' מלכיות. וזרת הוא הקטן נגד עשו שהוא הקטן עכל"ק.

שרש

שר"ש ר"ת ש'ני ר'שעים ש'ברת. לרמוז שכאשר אדם עושה מעשי רשעים לפעמים נזקק לטיפול בשיניו מה שקוראים היום "טיפול שורש", שהרופא משבר מעט משיניו ע"מ לעקור שורש הרעה ע"כ.

גבולות האותיות

בבא"ח דרושים פרשת האזינו כתב וז"ל: כל אות בכ"ב אותיות אלפא ביתא הוא נקרא "גבול" לאות הקודם ממנו עכל"ק.

וראיתי שפרשו עפ"י זה פסוק בירמיה (ל"א ט"ז) במאמר הקב"ה לרחל אמנו "ויש תקוה לאחריתך נאם ה' ושבו בנים לגבולם". ועיין במלבי"ם שפירש יש תקוה לאחרית הימים בעת הקץ שאז ושבו בנים לגבולם, ר"ל הגם שהם עצמם לא ישובו, הבנים שלהם שהם הדור האחרון ישובו לגבולם עכל"ק.

וגבול של מילת בני"ם הוא גסכ"ן שהוא בגימטריא תשפ"ג, שהנו"ן פשוטה דמנצפ"ך הוא שבע מאות כידוע וסך הכל הוא גימטריא תשפ"ג, ולא פרשו יותר. ויהי רצון שנזכה לראות ביאת גואל במהרה בימינו אכי"ר.

אות הנטפל לשם הוי–ה

כתב ב"עוד יוסף חי" פרשת האזינו שאות הנטפל לשם הוי–ה גם הוא יהיה קודש עכל"ק. (ועיין מה שכתבנו לעיל משמו).

תואר שם אדם

ב"עוד יוסף חי" פרשת האזינו כתב על הפסוק "כי דור תהפוכות המה בנים לא אמון בם" וכו' וז"ל: נ"ל בס"ד דאמרו רז"ל ישראל קרויין אדם ואין העכו"ם קרויין אדם. וכתבו התוספות דהעכו"ם קרויין האדם בתוספת ה"א. וצ"ל מה ענין הפרש זה שיש ביניהם ולמה יהיה להם גרעון בתוספת הזאת של אות ה"א. ונ"ל בס"ד דאמרו רז"ל בפסוק "ויקרא האדם שמות"

שנתן הקב"ה בינה באדם הראשון וקרא שם לכל אחד מן הנבראים, וא"ל הקב"ה ואתה מה שמך ויאמר אני ראוי להקרא אדם כי נבראת מן האדמה. וצ"ל אם כן יהיה נקרא אדמה ולמה השמיט את אות ה"א. אך ידוע שהארץ היא בנויה בארבעה יסודות שהם אש רוח מים עפר, ולכך נקראת אדמה כנגד ארבעה יסודות, דאות א' הוא כנגד יסוד האש שראשו אות א'. ואות דל"ת כנגד יסוד המים כי דלת לשון דלות, שהם דלים, שהולכים למקום נמוך ושפל תמיד, שכך הוא טבען. ואות מ"ם כנגד יסוד הרוח, שמקבץ העולם מן ארבע רוחות, אות מ"ם סתומה שמוקפת מכל רוחותיה. ואות ה' כנגד יסוד העפר. לכן אמר "הא לכם זרע וזרעתם את האדמה" כי הזרע עיקר גידולו הוא מן יסוד העפר אע"פ שגם שאר יסודות יש להם שותפות בו, ואדם אע"פ שנברא מן האדמה הבנויה בארבע יסודות עם כל זה צריך שלא יהיה גובר באדם יסוד העפר כאשר גובר באדמה, אלא צריך שיהיה יסוד העפר בטל במיעוטו בשלשה יסודות של אש מים רוח שבאדם עד שכמעט כאילו הוא אינו, שאם יהיה גובר באדם יסוד העפר כמו שגובר באדמה אז יתקלקל האדם ויהיה נמשך לדרך הרע בכמה ענינים. ולכן אדם הראשון אף על פי שידע שהוא נברא מן האדמה לא קרא עצמו בשם אדמה אלא קרא עצמו בשם אדם, והשמיט אות ה"א שהוא כנגד יסוד העפר. ולכן תמצא כשחטאו וקלקלו בחרבן שהגבירו בהם יסוד העפר יותר מדאי כתיב בהם "העלו עפר על ראשם" שבזה חזרו ולקחו אות ה"א של אדמה שהיא כנגד יסוד העפר ולא עוד אלא העלו אותה על ראשם, כלומר בראש אדם שיש להם, שאז יהיו נקראים עתה בשם האדם כמו שנקראים העכו"ם ואבדו מהם תואר אדם, ונמצא גרעי מן האדמה כי האדמה אע"פ שיש בה אות ה"א שהיא כנגד העפר הנה היא עומדת בסוף השם שלה, אך הם העלו עפר זו אות ה"א על ראשם שנקראים האדם עכל"ק.

מדרגות המספרים באותיות הא"ב

בבא"ח דרושים פ' בראשית כתב וז"ל: מדרגות המספר המפורשים באותיות האלפא ביתא הם שלש מדרגות, שהם: אחדים, עשרות, מאות אבל האלפים לא נתפרשו אלא רק רמז יש למספר האלף באות הראשון שהוא אות אלף עכל"ק.

חיות אותיות הא"ב

בבא"ח דרושים פ' בראשית כתב דכל אות מאלפא ביתא יונק וחי מן האות הקודם אליו, ולכן עשה השם יתברך את כ"ב האותיות בסדר אבג"ד עיקר, ולא בסדר תשר"ק, כדי שבסדר זה יהיה כל אות קטן במספרו מן האות שמשפיע אליו. ובזה ילמד האדם מוסר שלא יתגאה המשפיע על הנשפע. כי אין המשפיע נותן משלו אלא משל הקב"ה. ע"כ משם המקובלים ז"ל.

רמזים מספר תהילים

במזמור שנאמר קודם קבלת שבת מזמור צ"ז מתהילים מצאתי כמה רמזים יפים.

א. בפסוק י' "אוהבי ה' שנאו רע" ר"ת אשר"י, ירמוז על הגהות אשר"י על הרא"ש.

ב. בפסוק י' "מיד רשעים יצילם", ר"ת מי"ר, היינו ישיבת מיר שגלתה בתקופת השואה ליפן לשנחאי, שניצלו מהרשעים ימ"ש וזכרם בשואה, ע"י רכבת שנבנתה ע"י ממשלת רוסיה ולמפרע התברר שהיה רק בשבילים.

ג. בעיא – ר"ת "בעמוד ענן ידבר אליהם" במזמור צ"ט פסוק ז', והכוונה שבעיא בארמית הוא לשון הסתפקות, ולכן בא הרמז "בעמוד ענן ידבר אליהם", היינו שענן ירמוז על חוסר בירור ולכן הוא לשון הסתפקות. ע"כ.

התחלת התורה באות ב'

כתב ב"עוד יוסף חי" דרושים פ' בראשית וז"ל: רמז נכון במלת בראשית שהתחילה בה התורה, כי התורה היא כלולה מן אותיות ונקודות וטעמים, לכן מלת בראשית שהיא התחלת התורה התחילה באותיות באות ב', ובנקודות שבא, ובטעמים טרחא, הרי כאן צירוף שבט, ולכן בניו של יעקב אבינו ע"ה שיצאו מהם כל בית ישראל נקראו כל אחד בשם שבט כי ישראל כולם נשמותיהם אחוזים בתורה, וכמ"ש דורשי רשומות ישרא"ל ר"ת י"ש ש'שים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה, וכן אמרו בזוה"ק קב"ה ואורייתא וישראל כולא חד, ועל כן האבות שיצאו מהם נקראו כל אחד שבט, על שם התורה המתחלת בבית באותיות ובשבא בנקודות ובטרחא בטעם שהם ר"ת שבט, עכל"ק.

ואוסיף עוד טעם מדוע תחילת הטעם של המילה בראשית הוא טרחא בטעמים, להורות שאינו יכול לקנות את התורה אלא רק אם יטרח בה וע"י טרחתו יזכה לקנותה ע"כ.

אותיות בי"ת חי"ת טי"ת

ב"עוד יוסף חי" פרשת בראשית הביא משם ספר "בת עין" שיש ג' אותיות באלפא ביתא אשר מלוי שלהם שוה זה עם זה והיא אות בי"ת ואות חי"ת ואות טי"ת, כי שלשתם מלוי שלהם הוא אותיות י"ת כמנין קדוש. כי ג' קדושות הם למעלה, וכמ"ש "קדוש קדוש קדוש", ומשם נמשך קדושה לתחתונים לישראל שוכני מטה ע"ש. והנה צריך להבין למה נעשה רמז לקדושה בשלשה אותיות אלו דווקא שהיו שלשתם מילואם שם מספר קדוש. ונראה שהוא להורות לאדם וללמדו שצריך להשתדל להשתלם בקדושה העליונה בשלשה זמנים, כדי שבזה יהיה ראוי להיות מעובדי השי"ת ועושי רצונו, וחוט המשולש לא במהרה ינתק. ושלשה זמנים אלו נרמזו בשלשה אותיות הנזכרים שהם בט"ח וכאשר נבאר בס"ד עכל"ק.

ואביא כאן בקצרה תמצית דבריו משלשה זמנים הללו: האות בי"ת תרמוז לקדושת הזיווג שצריך להיות בקדושה, וכפי מחשבת האב והאם כן יהיה הנולד אם טוב אם חס ושלום להיפך, וכפי קדושת המעשה והמחשבה כך יהיה הנולד. ולזה תרמוז האות בי"ת וגם המילוי שלה קדוש, שמבין שנים האב והאם צריך להיות מחשבות קדושות.

האות טי"ת תרמוז על קדושת העיבור שמשך זמנו תשעה חודשים שצריכה האם להתנהג בו בקדושה וטהרה ולאכול מאכלות טובים ולא טמאים חס ושלום, ולהתפלל במשך ימי עיבורה על עובר זה שיהיה צדיק. וזה רמז באות טי"ת ומילוי שלה מספר קדוש.

אות חי"ת תרמוז על שמיני ללידתו יום המילה, שצריכים האב והאם למול את הבן לשם שמים ע"מ שיהיה הבן עובד ה' צדיק ומלא חכמה, וכן אם המוהל צדיק ויר"ש ועושה מילה לשם שמים ממשיך קדושה על הולד ביום ההוא, עכת"ד הנפלאים.

ועוד רמז מדוע בשלש אותיות אלו בט"ח המילוי שלהם הוא קדוש, ירמוז שמי שיש לו ביטחון בה' יזכה לקדושה. ע"כ.

בראשית' ברא' אלהים' ס"ת אמ"ת

בספר "תפארת יהונתן" פ' בראשית כתב וז"ל: "בראשית ברא אלהים" אמרו חז"ל דמנצפ"ך צופים אמרום, היינו כי אמרו כי חותם התורה בס"ת בראשית' ברא' אלהים' הוא אמת חותמו של הקב"ה, והטעם כי הוא ראשון ואמצעי ואחרון כמו אותיות אמת בכ"ב אותיות והיינו כי מ' אמצעי הוא באותיות. ולכאורה קשה הא אינו אמצעי הוא. אבל כשתחשוב אותיות של שם הוי"ה ב"ה כי הוא בכלל נאצלים כמש"כ בכתבי האר"י זצ"ל וז"ל: עד שלא נברא ונאצל העולם היה הוא ושמו בגויה, א"כ אין אלו ארבע אותיות ממנין של א"ב ואז היה מ' אמצעי.

אך אם תחשוב אותיות מנצפ"ך ג"כ ממנין אותיות א"ב מ"מ לא תהא מ' אמצעי, ולכך באו לומר מנצפ"ך צופים אמרום עכל"ק.

והנה לבאר כוונתו במה שכתב משם האר"י זצ"ל שקודם שנברא העולם היה הוא ושמו בגויה וא"כ אין שמו שם בן ד' ממנין אותיות, וא"כ יהיה חשבון מנין האותיות של הא"ב תשעה עשר שהרי אתה מוריד מחשבון הא"ב ג' אותיות יה–ו ואז מ' אמצעי כך א'ב'ג'ד'ז'ח'ט'כ'ל' הרי תשעה אותיות מהאי גיסא ואז אות מ' ולאחר מכן נ'ס'ע'פ'צ'ק'ר'ש'ת' מהאי גיסא עוד תשעה אותיות ומ' אמצעי.

ומה שכתב שאם תחשוב ממנין א"ב ג"כ אותיות מנצפ"ך לא תהיה מ' אמצעי, אין כוונתו לומר שכל אותיות א"ב והמנצפ"ך בתוכם אז לא תהיה מ' אמצעי, שאם תחשוב כ"ב אותיות ומנצפ"ך בתוכם אז באמת מ' הוא אמצעי וכך הוא א'ב'ג'ד'ה'ו'ז'ח'ט'י'כ'ך'ל' ויש שלש עשרה אותיות מהאי גיסא ואות מ' פתוחה אמצעי ואז ם'נ'ן'ס'ע'פ'ף'צ'ץ'ק'ר'ש'ת' ושלש עשרה אותיות מהאי גיסא. אלא כוונתו כפי קושייתו שהביא דברי האר"י ז"ל שיוצא מכלל דבריו שאין אותיות י–ה–ו מכלל א"ב, ואם כן באמת אין אות מ' אמצעי מכיון שיש רק כ"ד אותיות, ולכן כתב שאותיות מנצפ"ך צופים אמרום ואין הם מכלל א"ב ובאמת מ' אמצעי שהרי יש תשעה עשר אותיות. (א"ה מ"א ס"ט: נראה כוונתו פשוטה שאם מחשבים אותיות מנצפ"ך אין אות מ' באמצע, היינו אם מחשבים את אותיות מנצפ"ך בסוף האותיות לאחר אות ת' כי שם מקומם כידוע. וגם חשבון הגי' שלהם מורה כן. ואם נחשבן את הכ"ב אותיות ובסופם מנצפ"ך יוצא לנו מצד אחד יש י"ב אותיות לפני אות מ' ובצד השני יש י"ד אותיות לאחר האות מ' וא"כ אין היא באמצע ודו"ק).

ודבריו קשים במה שכתב שמנצפ"ך צופים אמרום, ויוצא מכלל דבריו שאין מנצפ"ך מכלל הא"ב. והרי הגמ' במגילה (דף י"ג ע"א עיי"ש) אומרת במסקנת הדברים שאין נביא רשאי לחדש שום דבר וא"כ היאך אפשר לומר שמנצפ"ך צופים אמרום, ומתרצת הגמ' שם ששכחום, דהיינו היכן פתוחות עומדות והיכן סתומות עומדות, האם בסוף תיבה או בתחילת תיבה, ובאו הנביאים ויסדום דאות פתוחה עומדת בתחילת ואמצע תיבה ואות סתומה עומדת בסופה, אבל עדיין משמע שאותיות אלו מכלל א"ב. ויש לתרץ בכוונת הגאון שמכיוון שהיו אלו הנביאים שחזרו ויסדו את מה שנשכח נקראו אותיות אלו על שמם ואין הם מכלל א"ב לענין אות מ' שתהיה אמצעית בסדרת א"ב כנלע"ד ליישב דבריו. ע"כ.

אותיות מנצפ"ך

דע כי ג"ן עד"ן גיהנ"ם הוא ה' פ"ר, היינו חמשה דינים היוצאים מאותיות מנצפ"ך, שהוא פ"ר כידוע, ואחרי שדנים בדינו, אזי אם זכה לגן עדן ואם לאו לגיהנם ישלח. (ספר מישרים מגיד פרשת בראשית, לצדיק הנסתר יצחק צבי ברנפלד זיע"א).

משא ומתן בענין הגימטריאות
מכתבי ת"ח בענין זה

בתחילת שנת ה'תשע"ג היה מבצע "עמוד ענן" תקיפה בעזה נגד המחבלים הרשעים והארורים. ובאותה תקופה הוצאנו בס"ד גליון במסגרת הקובץ התורני שלנו הנקרא 'מרי"ח ניחוח', וקראנו אותו בשם 'עמוד ענן'. ושם הבאנו הרבה רמזים למה קראו למבצע הזה בדרג הצבאי 'עמוד ענן' וכן רמזנו כמה וכמה ענינים על 'כיפת ברזל' מערכת הטילים נגד טילים בגימטריאות ור"ת וס"ת ועוד הרבה רמזים, וכשפרסמנו את הגליון הנ"ל, שלח לנו הרה"ג שב"ג שליט"א, את המכתב המובא להלן, והיה לנו משא ומתן עימו בעניין הגימטריאות וכן הגיבו עוד כמה וכמה ת"ח על ענין זה עיי"ש בכל המובא להלן. והחלטנו לפרס את זה בקונטרס זה היות ויצא דיון מענין בענין הגימטריאות ויש כאן הרבה ידיעות.

הרה"ג שב"ג שליט"א
אלעד

לכבוד הרב רן אבוחצירא שליט"א
בענין הגליון "עמוד ענן"

חושבני שכל הרמזים, הגימטראיות, הנוטריקונים וכו', מסורים רק לגדולי תלמידי החכמים שבדור.

חלק זה בתורה לא ניתן לכל אחד, ולענ"ד זהו ביטול תורה שאנשים רגילים, גם אם הם טובים ונחמדים, יעסקו בזה.

הנה, שוטטות קטנה בחלק הגימטריות של שו"ת בר אילן העלתה את התוצאות הבאות למילים: כיפת ברזל:

הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו
בַּעֲבוּר אֲבֹתֵינוּ
הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹן
טַפָּם וְצֹאנָם וּבְקָרָם עָזְבוּ
תְּבַשֵּׁל גְּדִי
וְטַהֵר אֶת הַנָּגַע
לָשֵׂאת חֵטְא
וְהִפַּלְתִּיו בַּחֶרֶב

וגם: לֹא תֵבוֹשִׁי
וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים
ועוד 23456 גימטריות...

וכן עוד מאות גימטריות חביבות, לטוב ולרע, שניתן לשלוף בשניה אחת מפרויקט השו"ת.

אז מה זה אומר? כלום.

רק כשגדולי עולם, כמו הרוקח, מחזור ויטרי, בעל הטורים, הברכת פרץ, וכל גדולי החסידות וכו', עסקו בזה, הרי יש משמעות לכל גימטריא שלהם. אך כשאברכים חביבים עוסקים בזה, זה אומר בכה וזה אומר בכה, הרי זה ביטול תורה ובזבוז זמן. ובימינו, שיש מאגרי גימטריות, אין בזה אפילו קונץ. ובפרט שלכל מילה תוכלו למצוא שם מאות גימטריות, בעד או נגד.

אזי שובו לכם לאהלי תורה...
בידידות והוקרה שב"ג

ריחמ"א ס"ט
עורך ומחבר גליון מריח ניחוח
עפולה

בס"ד

לכבוד ידידי היקר הרה"ג שב"ג שליט"א

אמת ויציב כל דבריו של כבודו אמת אין שום קונץ בכל הגימטריאות של המצאה של סתם אנא עיין בהקדמה של הספר הנפלא ברכת פרץ בחלק הגימטריאות שכתב שכל הגימטריאות שכתב והביא עלו לו כדרך אגב, וכן לי עלה כדרך אגב כל הגימטריאות לא שהשקעתי זמן בזה. רוב היום אני מלמד בישיבה מסכת גיטין ולומד את הדף היומי וכן משנה ברורה, אך מה נעשה שנפשי נמשכת באופן טבעי לחלק הגימטריאות ואני כותב את כל מה שעולה לי בדרך לימודי אולי יתן דבר זה חיזוק למישהו אפילו ע"י גימטריא קטנה, אבל אני מודה לכם שאתם מחזירים אותי תמיד לדרך האמת והיושר ושמח אני לקבל את האמת ממי שאמרה.

בברכת אהבת עולם
רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא

הרב שב"ג שליט"א

חן חן למעכ"ת שליט"א. דוקא נהנתי מאד מהמאמר המקיף של הרב כפיר מבורך, שעסק בעומק הענינים.
ישר כח על הגליונות המשובחים.
שב"ג

ריחמ"א ס"ט
עורך ומחבר גליון מריח ניחוח.

בס"ד

לכבוד ידידי היקר שב"ג שליט"א

ואוסיף חיזוק לכבודו ממה שכתב הרה"ג משה ארמוני שליט"א (מחר זוכה לחתן את בתו עם הבן של הרב דוד ברדא שליט"א מטבריא) בהקדמתו לספרו היקר ארמון על מכונו ח"א מאות גימטריא נפלאות ממספר 1 ועד עשרות אלפים ליקוט עצום ונורא מכל ספרי הקודש שהיו תחת ידיו, ושם ביאר את כל הכוונה בכתיבת ספר זה ובאיסוף אלפי גמטריאות ובתוך הדברים כתב, וז"ל: ואם זאת חובה להזהיר כמו שהגימטריא היא כלי נפלא לחזק את הידוע היא יכולה להיות כלי משחית אצל הטיפשים, שכן יש גימטריאות שעל ידם אפשר לסבור סברות של הבל "וילכו אחרי ההבל ויהבלו" כגון עשו עולה שלום וכו'. וכבר קמו זדים עושה רשעה והרימו ידם במעל לעשות חוכא ואיטלולא מעניין הגימטריא ואף עשו תוכנת מחשב להוכיח על בורותם, ואולם כבר הקדימם הבחיי וביאר (ספר כד הקמח – ערך ציצית) כיצד חז"ל מדגישים חשיבותה של מצוות ציצית שעליה אמרו רבותינו ז"ל שהיא שקולה כנגד כל המצוות, על דרך גימטריא והוא שאמרו ציצית בגימטריא ת"ר הוסיף ח' חוטים ו–ה' קשרים הרי תרי"ג ואולם מדגיש הבחיי ידוע לכל משכיל כי המתבונן בעיקרה יראה שהיא שקולה כנגד כל המצוות, וימצא כי שורש כל המצות וסמכו קבלתם וידיעתם אל הגימטריא כדי שתהא הגימטריא מופת ועדות על הקבלה שבידם כי הקבלה עיקר וגימטריאות אינן אלא פרפראות לחכמה, עכת"ד. זאת אומרת אפשר להשתמש בגימטריא לשם ראיה והוכחה רק שיש ידע מוקדם למברר את הדבר. ולכן אלו שתי חכמות שהם תקופות וגמטריאות אף על גב שהם חכמות גדולות אינם מפרנסים הנפש כי החכמה היא פרנסת הנפש, אבל אין החכמות האלו דהיינו תקופות

וגימטריאות פרנסת הנפש והם כמו הפרפראות שאינם עיקרי הסעודה רק הכשר סעודה. ואין סעודה על לפתן מקרי סעודה אלא חייב שיהיה לחם בסיס לסעודה, עכ"ל.
הרי לנו מכל הנ"ל שאין הגימטריאות עיקר אלא פרפראות סעודה, ועל כן אי אפשר לעשות מכל גימטריא בנין עצום, אך יכול הוא לגרום לחיזוק לנפש האדם וכל עוד שאין הוא סותר את התורה הקדושה ואין אתה בונה בנין על כלום יכול אתה לחזק אחרים בזה. ואכמ"ל.

בברכת אהבת עולם
רן אבוחצירא

הרה"ג שב"ג שליט"א

גימטריות הם טובות, רק כשעולים הם מגדולי עולם, או שהם גימטריות ממש מתאימות לפירוש הפסוקים, כדוגמת הגימטריות של הסטייפלר בסוף ס' ברכת פרץ.
בברכה שב"ג

ריחמ"א ס"ט
לעת עתה לא השבתי לכבוד הרב הנ"ל שליט"א ואשאיר את המדור פתוח לציבור הקוראים של מרי"ח ניחוח שיכתבו כל אחד מה שראה בספרים דעות על כך וברוכים תהיו.
כל טוב ריחמ"א.

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א
מח"ס שו"ת "ויכתוב מרדכי", נתיבות.

בס"ד ז' כסלו תשע"ג

החוה"ש ושפע הצלחה למע"כ ידיד נפשי, ידיד אלקים, ידיד נפשות כל ישראל, המאוה"ג לממשלת התורה מיחידי סגולה שהמה מועטין הגאון הגדול כמוהר"ר **רן יוסף חיים מסעוד אביחצירא** שליט"א
בעמח"ס "מרי"ח ניחוח" ועו"ס חשובים

אחדשה"ט וש"ת הרמה באה"ר כראוי,
היום קיבלתי את גיליונו היקר מפנינים (מריח ניחוח מס' 118), ושם בסופו הובא מכתב שבו הה"כ השיג בחריפות יתירה על הדברים הנפלאים

שכתב כת"ר בגליון הנפלא "עמוד הענן" היו"ל לרגל מבצע "עמוד ענן", וכתב שם כנגד הגימטריאות שנכתבים ע"י אברכים למיניהם וכתב שזה בזבוז זמן וביטול תורה וכו'. וזה כנגד מש"כ כת"ר בגיליון הנ"ל לכתוב רמזים נחמדים על "עמוד הענן". וכתב שם לקיים רק את הגימטריאות שנאמרו ע"י גדולי עולם זי"ע.

הנה במשנה אבות (פ"ג משנה כ"ג) "רבי אלעזר בן חסמא אומר קינין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות, תקופות וגמטריאות פרפראות לחכמה". והיינו כי ענייני הגימטריאות אינן כדי לקבוע בהם הלכה אלא בבחי' פרפרת שהיא לא עיקר הסעודה אלא הכשרה (וכמ"ש כת"ר בתגובתו) ואלה דברים הממתקים ומוסיפים טעם, וכל עוד שהם גורמים לחיזוק למאן דהו או להבנת הענין או הוואר המדובר הרי זה מצויין, וכל אדם נהנה ומתחזק מדברים אחרים כידוע. וכל עוד אין זה סותר לתורה אין שום גריעותא לחדש גימטריאות ואם אמרו בירושלמי (ספ"ט דברכות) על פטטיא דאורייתא דטבין כ"ש הכא.

ומעלה יתירה יש כשזה גורם חיזוק לאנשים– ואפי' אם יש עשרות גימטריאות לענין מסויים ניתן לקחת אחת מהם ולדרוש בה דהוי בכלל ע' פנים לתורה.

ומה גם שידוע כי גדולי החסידות ענייניהם היה להמתיק דינים מעל הכלל והפרט, ובכל עניין כזה שרצו להמתיק הכניסו אותו במתק לשונם ע"י איזה פסוק וכיו"ב, וכל העוסק בספרי חסידות ימצא דוגמאות לכך למכביר, ולמרות שאין הפסוק מתכוון כלל לענין זה, אך כדי להמתיק הדינין היו מלבישים זאת בפסוק כידוע. וה"ה לענין הגימטריא שעושים גימטריא מסויימת כדי להמתיק הדינין ואפי' אם יש גימטריא אחרת כנגדה.

ואין לומר שעניינים אלו נאמרו רק לגדולי הדורות, דהא לא מצינו בשום חלקי התורה דבר כזה, ולהיפך כל יהודי ניתן לו חלק בתורה וכמו שאנו אומרים "ותן חלקנו בתורתך" והוא מחוייב להוציא חלקו, וייתכן שהוא יכול לחדש מה שגדולים לא חידשו (ויש בזה אריכות ואכ"מ). ואם יש למישהו לכתוב השגה על גדול בישראל בענייני הלכה הרי ודאי חייב לכתוב זאת בדרך ארץ ולהעמידו על האמת, ואותו גדול ישיבו כדרכה של תורה עד שתצא האמת לאורה. דאורייתא אמת כתיב בה. (עי' מש"כ מרן הגרע"י שליט"א בהקדמתו להליכו"ע ח"א).

ואם כך בענייני הלכה כ"ש וק"ו בעניינים של חידו"ת שאין בהם כל ענין הלכתי אלא מחלק הדרש שבתורה, שכל עוד שאין זה סותר אין שום מניעה בכך ויכול לתבל דבריו בגימטריאות וחרוזים וכיו"ב למשוך את הקהל ולהעריב את הדברים עליהם.

ע"כ ידידי יקירי! המשך נא לחדש לנו חידושים יקרים בפרד"ס התורה כפי שחננך השי"ת, ולא להיות חלילה בבחי' כובש נבואתו, אלא להעלותם על הכתב ולשמח את כלל ישראל עוד שנים רבות מתוך שובע שמחות ובט"ס.

ביקרא רבא דאורייתא וידידות נאמנה
מרדכי אלמקייס

הרה"ג שלמה רייסקין שליט"א

בעניין מה שכתב הרב שב"ג מאלעד בגליון מריח ניחוח (פרשת ויצא תשע"ג) בענין הגימטריאות שפורסמו בגליון "עמוד הענן". לענ"ד על מנת לאסור שימוש בגימטריות ולהנחילו רק ל"גדולי עולם", צריך לציין מקור לכך שזה אסור, ולכך שהדבר מסור רק לאלו שקיבלו הגדרה עמומה ולא–ברורה זו.
התורה מסורה לעם ישראל, ואיננו מפחדים מחידושי תורה. הדוגמה שנתן הרב לתוצאות הניתנות ל"כיפת ברזל" דווקא מאוד קולעת ועל כך ניתן לדרוש.
חס ושלום להגיד שזה 'כלום'. אפשר להביא מקורות מהרמב"ן, מהגר"א וכו' על חשיבות הגימטריות ועל הזהירות מלזלזל בהן, אך נראה לי שהדברים ברורים וידועים לרבים .
באופן כללי, 'איסורים' לא נולדים יש מאין, צריך לציין מקור לאיסור זה, ואז לדון.
(וכהערת סיום אוסיף שיש 'דרשות של הבל' גם על הפשט שבתורה, ויש דרשות של פורים עם שקלא וטריא של הבל, ולא שמעתי מאן דהוא האומר לסגור את הגמרא בשל כך ולהפסיק למסור שיעורים).

בברכה,שלומי רייסקין.

הרה"ג אליהו כהן שליט"א
מח"ס "מעדני המלך" ב"ח
אשדוד.

ב"ה. ליל ששי אור לט' כסלו תשע"ג.

לכבוד ידידי וחביבי, חכם עדיף מנביא, בזכותו יבוא תשבי, כש"ת הרה"ג **רן חיים יוסף מסעוד אבוחצירא** יצ"ו ה' עמו את הברכה חיים עד העולם.

אחרי מבוא החיים והשלום, במה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי, אשר לעת עתה חלצנו מן ההפיכה שעברה עלינו בשבוע האחרון, עת שונאי ישראל הנחשים המרצחים הרימו קרן ונתייעצו על צפוני ה' אמרו לכו נכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד, ה' לא יעזבנו בידם וישיב גמולם בראשם ועל קדקודם חמסם ירד, ואמנם אשכחן נחמה דלכל הפחות נתפנה מזמנינו לטפל בעניינים שנתעסקנו בהם זה זמן רב, מהאוכל יצא מאכל ומעז יצא מתוק, בין קול יללה לילולה, יאיר כיום לילה, והן עתה זרחו אל עבר פני גליונותיו הנפלאים אשר שלח אלי, בתוספת כמה ספרים חשובים ונחמדים המענגים את הקורא בהם, ואמרתי לצרף כמה עניינים שנתחדשו לי בימים האחרונים בצל הרעמים המיישרים עקמימות שבלב, וגם אבואה אעיר"ה שחר כאשר יספיק הזמן.

אודות אשר חשב להעיר חכם אחד בעיניו, מסתתר בשברי"ר חביון, על ענין הגימטריאות הנפלאות הרגילות על לשון כת"ר, אין לדבריו שחר, פוק חזי היאך כל התורה נדרשת בגימטריות פנים ואחור עד אין קץ, וכמ"ש הרמב"ן בתחילת פירושו עה"ת שהגימטריות הן חלק מפירושי התורה שנמסרו למשה בשערי הבינה. וכמה פירושים נתחדשו רק מכח גימטריות, גם על ידי חכמים בדורות האחרונים ונתקבלו בעין יפה אצל כל רואיהם.

וזו לשון מהר"ש די אוזידא בספרו מדרש שמואל (סופ"ג דאבות) משם חד מן קמייא: גימטריאות הוא חשבון האותיות, כמו רד"ו שמה שאמר יעקב רמז שעתידין ישראל לעמוד במצרים ר"י שנה כמנין רד"ו, וכן בזאת יבא אהרן רמז שעתידין ישראל לעמוד בבית ראשון ת"י שנה כמנין בזאת, וכיוצא בהם, הם פרפראות לחכמה כלומר עניני חכמה כמו פרפרת שלאחר המזון. וי"מ ל' פירורי חכמה. וי"מ ל' פרפרי כענין תכשיט. **ואע"פ שאין אלו גופי הלכות, מצוה לחשוב בהם, לפי שהיא בינה לעיני העמים כאמרם ז"ל כי היא חכמתכם וגו'**, עכ"ל. וראה מה שכתב על דרך זו בספר ישמח משה (פר' ואתחנן דצ"ז ע"א), ולכך חכמות הגימטריא רשאים ללמד לעכו"ם, דאינן מעצם חכמת התורה רק פרפראות, ועל כן אברהם שקיים כל התורה לימד במצרים חכמת הגימטריא כמבואר בספר נחמד ונעים, אבל עצם התורה לא לימד רק לאלו שנכנסו תחת כנפי השכינה ונתגיירו, דבעצם התורה כתיב משפטים בל ידעום, ואסור ללמד דברי תורה לעכו"ם (חגיגה יג.), והבן זה.

פוק חזי מ״ש בספר הנהגות צדיקים, בהנהגות ואזהרות מהגה״ק מהרצ״א מדינוב (אות כג): להרגיל את עצמו בכל דיבור שידבר שיחשוב צורת אותיות הדיבור ההוא אפי׳ בל״א, כגון גי״ב מי״ר, יצייר לפניו במחשבתו צורתה, ועי״ז יהיה נקל לפניו לשמור א״ע מדברים בטלים ואסורים. כך קבלנו. **וגם עי״ז יעזרהו השי״ת לעשות יחודים ע״י האותיות בגימטריאות וצירופים שונים ור״ת וכיוצא בדברים כידוע למשכילים,** ויחשוב בקדושת האותיות בצורתן. ע״כ. ומה נאוו דברי הגה״ק בספר אגרא דפרקא (אות סו) שכתב בזה״ל: נראה לי בסגולה, **אשר הגימטריאות וחשבונות באיזה ענין ועסק תורה, היא סגולה לפתיחת השכל להתבונן במושכלות בתורה,** כי מבואר בזוהר (ח״ג דף ר״כ ע״ב) דחושבנא דכלא בסיהרא הוא, ומתמן ייעול ב״נ למנדע לעילא, כי זה השער לה׳. והבן! עכ״ד. ויתכן שמה״ט הורגלו רבותינו חכמי הספרדים לסמן את מקורות דפי הש״ס על ידי ר״ת וגימטריות הקשורים לתוכן הדף, שמלבד שזהו סגולה מצויינת לזכירה (כמ״ש בעירובין נד:), עוד בה שהוא מועיל לפתיחת הלב.

וראיתי דבר פלא בספר לימודי אצילות (סוד הצמצום ח״ב) שכתב: סוד מספר קטן שנמשך מא״ב של אי״ק בכ״ר הוא בעולם היצירה, **וכן שאר גימטריאות. רוב היהודים באשכנז הם משבט בנימן הצדיק שהוא סוד מיין נוקבין, וע״כ מצוי בין חכמי אשכנז הרבה חכמים גימטריאות.** ובשאר ספרי קבלה ראיתי כעי״ז, כי יש שורש בספירות העליונות לעשיית הגימטריות שממנו הן נחצבות, ומסתברא דלהכי יש אנשים שנמשכים יותר לעשיית גימטריות, ועי׳ בפרדס רימונים (שער ל פ״ח). ואיני מצטט מדבריהם כי אין לי יד ורגל בחלק הנסתרות.

ואמת הדברים אשר כתב כת״ר כי אינו מאבד הזמן על כך, ודבריו נחצבים בקודש מדברי ג״ע החיד״א בספר שם הגדולים (ספרים קונטרס אחרון, מע׳ ג אות ג), שכ׳: ודבר פשוט שאין לאבד הזמן ולטרוח בגימטריאות, רק אם יבא בנקל בעת מן העתים הנה מה טוב. וכמ״ש הרב מהר״ם חאגיז ז״ל בתחלת הקונטרס שבסוף ספר קרבן חגיגה הנז׳.

ולסיום אביא מדברים שנאמרו על ידי הגאון הגדול הנאמ״ן שליט״א, המפורסם בחכמתו הגדולה בענייני הגימטריות בעיקר, מתוך ראיון שנעשה עמו לפני שנים מספר [היה זה סמוך לטרגדיית ההתנתקות]:

מי שישמע דרשות של הרב מאזוז יתקשה שלא להבחין בשפע המדהים של רמזים וגימטריאות, שנראות כאילו הן נשלפות מן השרוול. גם לאירועים בחייו האישיים הוא מוצא רמזים. לאחר שנפל לפני כשלושים שנה מקומה שלישית, ושכב מספר חודשים בבית לוינשטיין, מצא הרב מאזוז רמז לכך בפסוק ״סכותה לראשי ביום נשק״, נש״ק ראשי תיבות:

נ׳פילת ש׳לוש ק׳ומות. ובאמת בנס ראשו לא נפגע, והוא הצליח להשתקם מן הפציעה.

איך הרב מוצא את הגימטריאות?

״אני לא מחפש אותן, הן באות לבד. אבל לפעמים הן באות בצורה כל כך מדוייקת שאני מתפלא איך הן הגיעו״. הרב מאזוז למד חשבון על ידי גימטריאות, כדי שיוכל לחשב במהירות. היום הוא יכול לחשב במהירות מכפלה של מספר תלת ספרתי במספר תלת ספרתי.

הרב מתייחס לגימטריה כמשהו אמיתי?

״כשהיא באה באופן פתאומי. אם הגימטריה הולכת חלק – משמע שהיא אמיתית. אם זה בדוחק – לא להתייחס לזה. לפעמים הגימטריה באה בדיוק, כמו שאמרתי: ״בחי העולמים וזורע״, בגימטריה ״בגוש קטיף״, כל מי שזורע שם מאמין בקב״ה שיבטל את הגזירה. זה פתאום בא, פלאי פלאים״.

ועוד היה אפשר להאריך בחשיבות ענין זה, אלא שאני מחוסר זמן וספרים כעת, ועכ״פ ימשיך כת״ר לשמח את לבבות ישראל בדבריו הישרים הנאמרים באמת ובצדק, ויהי ה׳ עמו שהלכה כמותו.

ואחתום בברכה מרובה לכת״ר שימשיך לעשות חיל
ולהרבות פעלים לתורה
ע״ה **אליהו כהן** יצ״ו
אשדוד יע״א

הרה״ג שרון שמעון סרוסי שליט״א
מח״ס חידושי אגדות הש״ס
עפולה.

לכבוד ידידי הרה״ג מזכה הרבים ומאיר לארץ ולדרים
ריחמ״א שליט״א.

ראשית כל רצוני להודות לך על גיליוני מרי״ח ניחוח האחרונים שמסרתם לידי, נהניתי מאד לקרוא ושכמ״ה.

בענין הגימטראות ע׳ למו״ר היח״ס שליט״א בסוף ספר הדר יעקב ח״ב בענין מעלת הגימטראות ותרוה נחת. והרב עצמו כתב רק בספר זה ס״ח גימטראות בפסוקי התורה ע״ש.

בברכה רבה
ידידך הצב״י

שרון שמעון סרוסי

הרה"ג אליהו כהן שליט"א
מח"ס "מעדני המלך" ב"ח
אשדוד.

ב"ה. כסלו התשע"ג.

לכבוד ידידי וחביבי, הגאון הנכבד, מזכה הרבים, ומרבה שבים, מגדולי הענוים, כש"ת ר' רן חיים יוסף מסעוד אבוחצירא שליט"א.

במה שכתבתי לחזק ידי כת"ר בענין הגימטריות, הנני מוסיף מעניינא דיומא מקונ' דבר צבי חנוכה להגרצ"ה מייזליש (עמ' יז), שמנהגו של הדברי יחזקאל משינובה היה ביושבו אצל נרות החנוכה לעבור על כל הגימטריות שבס' זרע קודש וחשב אחריהם לראות אם הם מכוונים, והבנתי הדבר על פי מ"ש באגרא דפרקא (רמז סו), שהגימטרי' והחשבונות באיזה ענין ועסק תורה היא סגולה לפתיחת השכל ולהתבונן במושכלות התורה, כי מבואר בזוהר (ח"ג דף רכ:) דחושבנא דכל' בסיהרא הוא ומתמן ייעול בר נש למנדע כי זה השער לה'. ולפ"ז מובן היטב מנהגו, דנרות חנוכה רומזים לאור התורה שנתרבה אז, וכיון שהגימ' הם סגולה להתבונן במושכלות התורה ולפתיחת הלב, על כן עבד הכי. ובזה יש לבאר הענין מה שהרבו בספרים בגימ' על יומין דחנוכה אילין אשר לא מצינו כ"כ בשאר ימים טובים, דבזה יהיה סגולה להתבונן ולהבין אור התורה שמתגלה בימים אלו. עכת"ד.

בברכה מרובה
ע"ה **אליהו כהן** ס"ט

הרה"ג אברהם דבדה שליט"א
מח"ס ביכורי אביב
בני ברק.

בס"ד

לכבוד ידידי היקר הרב רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא שליט"א – עפולה

בענין הגימטריאות

מה שכתב הרב שב״ג מאלעד שהגימטריאות מסורים רק לגדולי הדור ועוד כתב דהמחדשים ע״פ גימטריאות יש בזה ביטול תורה אחר המחילה מכבודו בלי יודעו ובלי מכירו המעט הוא אם רב. אם יש בזה ביטול תורה איך גדולים צדיקים בכל הדורות ובפרט חכמי אשכנז הקדמונים וחכמי תונס מרוקו ובגדאד בדורות האחרונים עסקו בזה האם הם חשבו עצמם לגדולי הדור, האם הברכת פרץ חשב עצמו לגדול הדור, הלא הקדושים הללו היו שפלים בעיני עצמם, רבי יעקב אבוחצירא ע״ה משתמש בכל ספריו הקדושים בגימטריאות גדולות וקטנות עם הכולל ובלי הכולל עם האותיות עם הנקודות וכו׳ וכו׳ וכן נכדו עטרת ראשנו מרן רבי דוד אבוחצירא ע״ה הי״ד (דהלילה י״ד כסלו יום הילולתו– אחיו הבכור של בבא סאלי) בשלושת ספריו הקדושים בונה בשמים עליותיו ע״י גימטריאות גדולות וקטנות האם אלה הקדושים שהיו סמל הענוה חשבו עצמם לגדולי הדור (אע״פ שהיו כן ודאי) ואם ח״ו היה בזה סרך ביטול תורה האם היו שולחים ידיהם בעסק זה הלא ודאי היו מושכים ידיהם מעסק זה מכל וכל.

אלא הענין כך הוא דהתוה״ק ניתנה להידרש בדרך של גימטריא כמו שמצינו לחז״ל בש״ס כמה וכמה פעמים וכל נשמה אל מקומה שואפת זורחת ונ״ל דדוקא הנשמות הגבוהות יותר נמשכים לעסק זה ואיני אומר קבלו דעתי הנה ידידנו מזכה הרבים הרב רן יח״מ אבוחצירא ועמיתו שהוא גם עמיתנו הרב גמליאל הכהן רבינוביץ מב״ב ה׳ ישמרם לעד נמשכים לעסק זה וזה מראה על גדולתם וקוב״ה חדי בכל אלה ואין אתנו יודע עד מה, ממה יש להקב״ה נח״ר יותר וממה פחות תלוי בכו״כ פרטים בזמן באיש במקום בבחינה וכו׳ וכו׳ ובענין שגיאות שיכולים ליפול בכך הלא גם בחידוש ע״ד דרוש יכולים ליפול שגיאות רבות ועל כגון זה נאמר שגיאות מי יבין מנסתרות נקני ומחשבה טובה הקב״ה מצרפה למעשה שבזכות זה יעלה בידו חידוש אמיתי לפעם אחרת מלבד מה שיקבל שכר על הטעות כאילו נכונה היא.

בסוכה (כח.) אמרו עליו על ריב״ז שלא הניח מקרא ומשנה גמרא הלכות ואגדות וכו׳ תקופות גימטריאות שיחת מלאכי השרת וכו׳ וברש״י שם כתב שמילת גימטריא כוללת גם חישוב אתב״ש ואטב״ח.

בברכה רבה
אברהם דבדה
מח״ס ביכורי אביב
רחוב אלחריזי 4
בני ברק